

AFGØRENDE FAKTORER FOR
BEVÆGELSE I SKOLEN

Afgørende faktorer for bevægelse i skolen

Udgivet

August 2022

ISBN: 978-87-88745-99-3

© Praksiscenter for Idræt og bevægelse i skolen, 2022

Forfattere

Jacob Have Nielsen, Dansk Skoleidræt

Mette Rasmussen, Dansk Skoleidræt

Foto

Hannibal Klok, Dansk Skoleidræt

Johnny Anthon Wichmann

Materialer fra Praksiscenter for Idræt og Bevægelse i Skolen
kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Tak til panelet

Amalie Breitenstein Jørgensen / Anja Lund Kristensen / Anne Marie Juncher Nielsen / Caroline Lund / Ditte Bentzen / Ditte Catrine Gyldenholm / Dorthe Christiansen / Elisabeth Froholdt / Else Ladekjær / Emil Krapper / Helle Dahlslund Buus / Ida Hagemann / Inge Dinis / Jens Mathiasen / Jesper Lundbye-Jensen / Johanna Gade Fabiansson / Kamilla Ahrensbach / Karoline Junker / Karoline Thostrup / Kasper Bennedsen Pihlkjær / Kasper Hansen / Kasper Lasthein Madsen / Kira Mogensen / Lars Breum Christiansen / Lars Hoppe Søe / Lars Nissen / Liselotte Byrnak / Lone Bjerre Josefsen / Lotte Wedel Lakjær / Louise Østergaard Mortensen / Mads Rune Jørgensen / Maj Kærgaard / Maja Lund / Manar Abdullah Alqaze / Marianne Christoffersen / Marianne Friis Andersen / Marianne Jelved / Martin Toftegård Nibe / Mathias Thalund / Mie Kjer Thomsen / Mona Have Nielsen / Morten Bonde / Niels Grinderslev / Pernille Tuxen / Rikke Klokke Grønning / Sabine Kofod / Sandra Møgelby Larsen / Sara Anine Sundahl Wilkinson / Sara Kremmer Johansen / Steffen Petersen / Stén Knuth / Suzette Provin / Søren Nivaa / Søren Smedegaard / Tanja Agergaard / Tue Kristensen / Vibeke Munk Hestbæk

dansk
skoleidræt

Med støtte fra
TrygFonden

Praksiscenter for Idræt og Bevægelse i Skolen / Dansk Skoleidræt
Lindholm Havnevej 31, 5800 Nyborg

www.pibs.dk

FORORD

Bevægelse i skolen er vigtigt!

Det er det, fordi det bidrager til at skabe en varieret skoledag, som er sjov at deltage i, og som fremmer elevernes læring og trivsel. Der findes efterhånden en anseelig mængde forskning om fremmende og hæmmende faktorer for bevægelse i skolen. Karakteristisk for denne forskning er, at den typisk tager udgangspunkt i enkelte områder eller i én gruppe i skolesystemet – fx elever eller pædagogisk personale. Hvis vi skal lykkes med bevægelse i skolen, er det dog nødvendigt, at vi afdækker betydende faktorer i og på tværs af alle relevante aktører i skolesystemet.

Den tilgang danner udgangspunkt for rapporten "Afgørende faktorer for bevægelse i skoledagen". I rapporten identificeres en række faktorer, der har betydning for implementering af bevægelse inden for forskellige områder af skolesystemet. Dataene i rapporten kan kvalificere arbejdet med at fremme elevers læring og trivsel gennem bevægelse i en varieret skoledag. Det er første gang, at en rapport afdækker så bredt et område af skolesystemet specifikt med fokus på implementering af bevægelse.

Rapporten er udarbejdet af Praksiscenter for Idræt og Bevægelse i Skolen under Dansk Skoleidræt. Centret er støttet af TrykFonden og har som grundformål at styrke implementeringen af den daglige bevægelse som en del af en varieret skoledag. Dette gennem indsatsen inden for netværksskabelse, rådgivning og udarbejdelse af konkrete værktøjer til arbejdet.

Data i rapporten tager udgangspunkt i praksis fremfor forskning. De afgørende faktorer for bevægelse i skoledagen er undersøgt gennem en såkaldt Delphi-proces, der i høj grad baserer sig på vurderinger foretaget af eksperter – nemlig repræsentanter fra alle led af skolesystemet lige fra skoleelever til nationalpolitikere. I den sammenhæng skal lyde en stor tak for hjælpen til de mange paneldeltagere, der har deltaget i processen.

Med den seneste skolereform kom et lovkrav om, at alle elever skal have gennemsnitligt 45 minutters bevægelse i løbet af skoledagen. Selvom det aktuelt drøftes blandt politikerne og andre relevante aktører, hvordan fremtidens lov på området kan udformes, ændrer det ikke på relevansen af nærværende undersøgelse. Bevægelse i skolen er kommet for at blive. Lovkravet har været med til at sætte bevægelse på skolerens dagsorden, så det nu er en fast del af mange skolers kultur. Her handler det ikke udelukkende om, hvorvidt eleverne bevæger sig, men også om hvordan. I den sammenhæng er det stadig yderst relevant at skabe indsigt i hvilke faktorer på tværs af skolens forskellige aktører, som er afgørende for at lykkes med bevægelse i skolen. Det håber vi, du som læser får et godt indblik i med denne rapport i hånden.

Rigtig god læselyst!

Bjørn Friis Neerfeldt

Generalsekretær, Dansk Skoleidræt

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord.....	3
Indholdsfortegnelse.....	4
Sammenfatning	5
Mange vigtige faktorer.....	5
Fælles forståelse	5
Prioritering og ansvar.....	5
Inddragelse	5
Tryghed	6
Kompetencer	6
Strukturer	6
Indledning.....	8
Metode.....	10
Delphi-metoden.....	10
Delphi-processen i dette projekt.....	10
Flowchart.....	12
Deltagerpanel.....	12
Fase 1: identificering af faktorer.....	14
Fase 2: Rangering af faktorer	16
Fase 3: Diskussion af faktorer.....	22
Analyse	23
Metodiske overvejelser.....	23
Resultater	25
Overordnede fund og observationer	25
Politisk niveau	26
Kommunal forvaltning.....	28
Skoleledelse.....	30
Lærere og pædagoger.....	33
Elev	36
Skolens rammer og strukturer	38
Skolekultur.....	42
Forældre.....	45
Grunduddannelse af lærere og pædagoger.....	47
Understøttelse og kompetenceudvikling.....	49
Forskning og viden.....	51
Civilsamfundet og organisationer	52
Konklusion.....	53
Referencer.....	54

SAMMENFATNING

At lykkes med bevægelse i skolen er en kompliceret opgave, som involverer alle led og funktioner i skolesystemet. Dette er en af hovedkonklusionerne fra den ekspertpanelundersøgelse, som Praksiscenter for Idræt og Bevægelse i Skolen har gennemført for at identificere hvilke faktorer, der er afgørende for at lykkes med bevægelse i skolen. Med et ønske om at samle alle dele af skolesystemet i dialog behandlede et panel bestående af 57 deltagere fra landspolitikere til skoleelever mere end 160 faktorer af mulig betydning, som de rangerede og prioriterede i en såkaldt Delphi-proces. Generelt vurderede panelet langt de fleste faktorer som vigtige, men igennem panelets vurderinger, prioriteringer og argumentationer trådte en række temaer særligt frem – ofte på tværs af flere led og funktioner i skolesystemet.

MANGE VIGTIGE FAKTORER

De indledende dele af Delphi-processen viste, at paneldeltagerne vurderede langt de fleste faktorer som vigtige for at lykkes med bevægelse i skolen. Dette tydeliggør, at bevægelse i skolen er betinget af mange faktorer, og at disse fordeler sig på alle led i skolesystemet. Alle skolens led og funktioner spiller således en rolle, hvis vi skal lykkes med bevægelse i skolen. I Delphi-processens afsluttende faser havde paneldeltagerne som opgave gennem dialog med hinanden at prioritere faktorerne i forhold til hinanden. Dette blev typisk baseret på en kausal tænkning, hvor faktorer, som var nødvendige for, at andre faktorer kunne komme i spil, blev prioriteret højest.

FÆLLES FORSTÅELSE

Som et grundlæggende element fremhæver panelet vigtigheden af en fælles forståelse af bevægelse. For at lykkes med bevægelse i skolen skal alle involverede led og funktioner have et fælles sprog omkring bevægelse og arbejde ud fra en fælles forståelse af, hvad bevægelse i skolen er, og hvad det kan bidrage med. Dette skal således gælde fra det nationalpolitiske og det lokalpolitiske niveau og helt ud på skolerne blandt både ledere, lærere, pædagoger, elever og forældre.

PRIORITERING OG ANSVAR

På tværs af flere af leddene i skolesystemet fremhæves vigtigheden af en grundlæggende prioritering af bevægelse. I denne relation fremhæves særligt nødvendigheden af at prioritere tilstrækkelige ressourcer til at løfte opgaven, og her henvises i særdeleshed til det politiske niveau, den kommunale forvaltning og til skoleledelsen. Dette dækker bl.a. over nødvendigheden af at allokere tilstrækkelige økonomiske ressourcer, tilstrækkelig tidsallokering og passende arbejdspress, prioritering af kompetenceudvikling, ressource- og tidsstyret koordinering af indsatser og aktiviteter samt en gennemgående sikring af balance mellem opsatte mål og tilgængelige ressourcer. Relateret til dette fremhæves skolebestyrelsens ansvar for løbende at forholde sig aktivt og føre tilsyn med skoleledelsens ansvar for at sikre bevægelse i skoledagen.

Som del af dette tema fremhæves også nødvendigheden af, at ledelsen og personale tager ansvar for at bidrage til en sund bevægelseskultur på skolen. Foruden at understøtte med tilstrækkelige ressourcer kræver dette, at ledelsen grundlæggende støtter op omkring bevægelse på skolen, er nysgerrige omkring medarbejdernes praksis, og at den tager ansvar for at skabe motivation blandt medarbejderne. Her bør der være et særligt fokus på medarbejdere, som oplever det svært at inddrage bevægelse i deres praksis. Derudover fremhæves det, at lærere og pædagoger bærer et eget ansvar for at prioritere bevægelse ind i deres pædagogiske praksis.

INDDRAGELSE

Inddragelse fremhæves i særdeleshed for det politiske niveau og i forhold til skoleledelsen. Her er involvering af lærere og pædagoger i beslutninger omkring fremtidige prioriteringer og handlinger centralt. Lærere og pædagoger er ansvarlige for at implementere de besluttede handlinger, hvormed deres ejerskab og

motivation bliver afgørende for at lykkes. Elevernes involvering fremhæves i forhold til at sikre, at de aktiviteter og indsatser, som besluttet, vil opleves motiverende af eleverne.

TRYGHED

Nødvendigheden af tryghed fremhæves flere gange som afgørende. Som den ene del omhandler dette, at lærere og pædagoger skal have en egen oplevelse af at være kompetente til at integrere bevægelse i deres daglige virke. Dette er afgørende for, at lærere og pædagoger kan føle sig trygge i og motiverede for at løfte opgaven. Dette skal understøttes af en kultur på skolen, som er kendetegnet ved stor kollegial støtte og høj forælder-opbakning, hvor det er trygt at eksperimentere med bevægelse i sin praksis, og hvor det også er trygt at fejle.

Den anden del af dette tema omhandler tryghed blandt elever. Eleverne skal føle sig trygge, når de deltager i de bevægelsesaktiviteter, de møder i deres skoledag. Dette skal understøttes af en tryk klassekultur, som giver eleverne mod på at prøve nye aktiviteter og udfoldelser. Som del af dette fremhæver panelet, at det skal sikres, at alle børn har succesoplevelser, når de deltager i bevægelse som del af deres skoledag.

KOMPETENCER

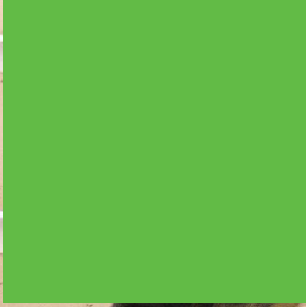
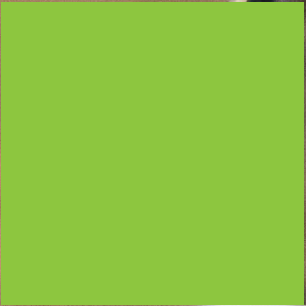
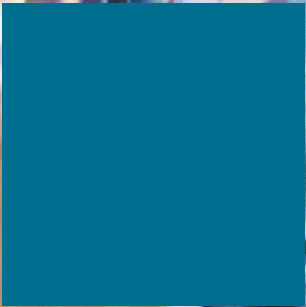
Lærere og pædagoger skal sikres et passende og tilstrækkeligt kompetenceniveau for på naturlig vis og med høj kvalitet at kunne inddrage bevægelse som del af deres undervisning og pædagogiske praksis. Her fremhæver panelet vigtigheden af, at kompetenceløft er tæt koblet til praksis, og at understøttende sparring og materialer er let tilgængelige. Relateret til dette fremhæves det, at når der i forskningen generes ny viden, bør denne have en tydelig praksisnær tilgang, som taler direkte ind i lærere og pædagogers daglige praksis.

Foruden at fremhæve det politiske niveau, den kommunale forvaltning og skoleledelsen som ansvarlige for at sikre et tilstrækkeligt kompetenceniveau fremhæver panelet i særdeleshed her lærerne og pædagogernes grunduddannelser. Som en af de mest fremtrædende konklusioner på tværs af alle undersøgelsens resultater fremhæver deltagerpanelet, at bevægelse skal integreres i grunduddannelserne som et obligatorisk element, hvis vi på sigt skal lykkes med bevægelse i skolen. Dette er nødvendigt for, at ALLE lærere og pædagoger naturligt kan integrere bevægelse i deres praksis, og for at bevægelse deraf kan blive en naturlig del af elevernes skoledag. Ligeledes fremhæves dette som afgørende for at styrke bevægelse som del af den fag-faglige undervisning, hvilket særligt opleves udfordrende. Målet er her, at bevægelse anses som et didaktisk redskab og ikke et selvstændigt mål adskilt fra den fag-faglige undervisning.

STRUKTURER

Endeligt fremhæves vigtigheden af lokalt på skolen at beslutte en bevægelsespolitik og definere en handleplan. Gennem udarbejdelse af en politik besluttet og tydeliggøres det, hvorledes skolen ønsker at arbejde med bevægelse i skoledagen, mens handleplaner er vigtige for at sikre, at de politiske målsætninger omsættes til faktiske strukturer og handlinger. Udarbejdelse af bevægelsespolitikker og -handleplaner bør baseres på en tæt involvering af både lærere, pædagoger og elever.

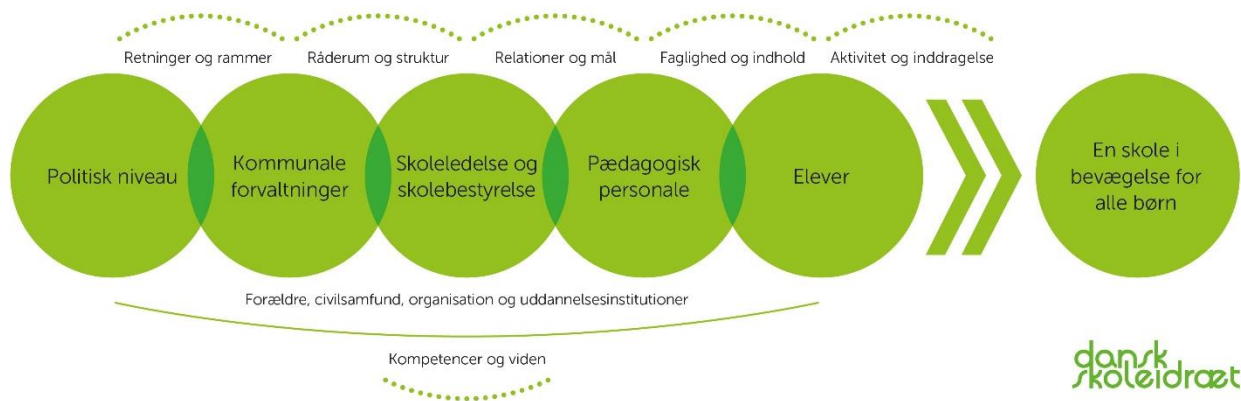
INDLEDNING

Skolen er det sted, hvor danske børn og unge tilbringer mest tid udenfor hjemmet. Derfor er det naturligvis vigtigt, at børnene oplever en skoledag, som er sjov og lærerig, så de har lyst til at komme i skole. Med folkeskolereformen i 2014 blev den længere og mere varierede skoledag indført, netop med et mål om at give mulighed for arbejde med varierede undervisningsformer og styrke børnenes faglige læring, sociale kompetencer, motivation og trivsel (FOLKETINGET, 2013). Som en del af flere tiltag omkring den varierede skoledag blev motion og bevægelse indført med et formål om at fremme børnenes sundhed og styrke motivation og læring i skolens fag. Børnene skulle i gennemsnit bevæge sig 45 minutter dagligt ud over frikvartererne, og dette kunne foregå som understøttelse af det faglige indhold i undervisning, som korte pauser eller som længere sekvenser med fx løb eller boldspil. Baggrunden for tiltaget var videnskabelig evidens for, at motion og bevægelse har en positiv betydning for børns indlæring og trivsel (CHADDOCK-HEYMAN ET AL., 2013; DONNELLY ET AL., 2009; HILLMAN ET AL., 2009; PEDERSEN ET AL., 2016).

En evaluering af reformen fra 2020 år viste, at der fortsat er et stykke vej til fuld implementering af reformen generelt, og 31% af skolelederne vurderede, at elementet motion og bevægelse i høj grad var implementeret på deres skole (JENSEN ET AL., 2020). Andelen af lærere, som fandt bevægelse værdifuldt, var stigende, men inddragelsen af bevægelse var stagneret i indskolingen og på mellemtrinnet og faldet i udskolingen fra 2016 til 2020 (JENSEN ET AL., 2020).

At reformen efter fire år endnu ikke var fuldt implementeret er ikke en overraskelse, idet store reformer typisk tager 5-15 år at implementere (WALLBERG ET AL., 2013). Men det må betragtes som bekymrende, at inddragelsen af bevægelse er stagneret eller faldende, hvilket også ses i den landsdækkende undersøgelse 'Bevægelse i skoledagen' hvor andelen af folkeskoler, som vurderer, at de lever op til lovkravet om gennemsnitligt 45 min. daglig bevægelse er faldet fra 68% i 2017 til 55% i 2020 (NIELSEN, 2020).

En af de store udfordringer for reformens implementering er skolesystemets store kompleksitet. Systemet består af mange forskellige dele, som hver har forskellige funktioner og dermed forskellige oplevelser af elementerne. Det politiske niveau sætter retninger og rammer, som kommunerne skal omsætte til råderum og strukturer på kommunalt plan. Skoleledelsen skal indenfor råderummet lede skolen imod de ønskede mål i relation med skolens personale, som er dem, der skal levere kvalitet i indhold og faglighed for eleverne på en måde, de finder motiverende. Hertil kommer, at forældrene påvirker skolen og børnene igennem deres holdninger og krav, ligesom forskellige organisationer og retninger i civilsamfundet kan påvirke skolen. Endelig har institutionerne, som uddanner skolernes personale og genererer ny viden på området, en betydning for skolen (se fig. 1). Der er således mange forskellige dele i systemet, som hver især kan forstå reformelementet motion og bevægelse forskelligt, og som har forskellige opgaver, der kan medføre forskelligt fokus på motion og bevægelse. Dette illustreres fx i signifikante forskelle på skolelederes og personalers oplevelse af implementeringen af bevægelse i skoledagen (NIELSEN, 2020).

Figur 1. Figuren illustrerer, at skolen er et komplekst system med flere led og et omkringliggende samfund, som alle har betydning for at skabe en skole i bevægelse for alle børn.

Undersøgelser omkring motion og bevægelse i skolen har ofte taget udgangspunkt i enkelte grupper i systemet, som fx skolelederne (BJØRNHOLT ET AL., 2018), lærerne og pædagogerne (HAGEMANN, 2019; JACOBSEN ET AL., 2017) eller eleverne (ARENDE ET AL., 2018), hvilket medfører resultater, som er baseret på den enkelte gruppes erfaringer i deres kontekst. Ønsker vi en større indsigt i, hvad der skal til for at lykkes med bevægelse i skolen, er der således behov for undersøgelser, som tager udgangspunkt i forståelsen af skolen som et sammenhængende system med dele, som påvirker hinanden, og som er baseret på dialog og videndeling på tværs af de forskellige dele og funktioner i skolesystemet.

Formålet med denne undersøgelse var således at samle alle led i skolesystemet og igennem dialog at identificere hvilke faktorer, der er vigtigst for at lykkes med bevægelse i skolen.

METODE

DELPHI-METODEN

Delphi-metoden strukturerer en gruppe eksperters kommunikation omkring et bestemt spørgsmål og er bredt anvendt som en effektiv metode til gruppebaseret vurdering og beslutningstagen omkring emner indenfor en bred vifte af områder såsom politisk beslutningstagen, evaluering af sundhedsydelser, markedsanalyser og -forudsigelser etc. (BELTON ET AL., 2019; OKOLI & PAWLOWSKI, 2004). Et review-studie har vist, at metoden er bedre og mere præcis end traditionel gruppediskussion til at forudsige hændelser eller identificere kvalitetsindikatorer (BELTON ET AL., 2019; ROWE & WRIGHT, 2001). Metoden blev udviklet i USA af the RAND Corporation til brug i militær forsvarsforskning (DALKEY, 1969), men er siden blevet anvendt i utallige sammenhænge og variationer (GRIME & WRIGHT, 2016). Det centrale i Delphi-metoden er (OKOLI & PAWLOWSKI, 2004):

At eksperterne

1. får mulighed for individuelt at forholde sig til centrale spørgsmål i forhold til undersøgelsens formål.
2. modtager feedback omkring, hvordan gruppen har forholdt sig til spørgsmålene.
3. får mulighed for at revidere deres svar.
4. til en vis grad er anonyme.

I den oprindelige form blev dette opnået gennem anonyme spørgeskemarunder, hvor eksperterne svarede individuelt på centrale spørgsmål omkring undersøgelsens formål. I efterfølgende runder modtog hver ekspert feedback fra forrige runde, om hvordan gruppen af eksperter havde forholdt sig til spørgsmålene. Herefter fik de mulighed for at revidere deres individuelle svar. Feedbacken kunne både bestå af kvantitative gennemsnit og argumentationer for besvarelser. Målet med metoden var igennem gentagne runder med feedback og revidering, at eksperterne nærmede sig hinanden (konsensus) og på den måde skabte et kvalificeret svar, som var bedre end det, der kunne være kommet frem igennem en almindelig gruppediskussion. Argumenterne for dette er dels, at anonymiteten sikrer, at eksperterne ændrer deres holdninger på baggrund af argumenter og ikke personlige faktorer som status eller dominans i diskussioner. Hertil medfører feedback og revideringsprocessen holdningsændringer hos 'svingere' med svagere funderede argumenter og holdningsstabilitet hos 'standhaftige' eksperter med stærkere funderede argumenter (som oftest er mere præcise end svingere) (GRIME & WRIGHT, 2016).

Som følge af skolesystemets mange led og store kompleksitet blev Delphi-metoden valgt med et ønske om at skabe en struktureret proces med inddragelse af alle led. Principperne om anonymitet og feedback gav mulighed for, at paneldeltagerne kunne danne deres holdninger uden indflydelse af rolle- eller magtforhold mellem fx lærer og elever eller verbal gennemslagskraft, som man kunne forvente, at kommunale chefer eller politikere især besidder. Samtidig fandt vi det vigtigt for processen at skabe forståelse på tværs af leddene i skolesystemet. Inspireret af Duffin et al. (2018) valgte vi derfor en variation, hvor panelet efter to indledende anonyme spørgeskemarunder deltog i to workshops med strukturerede diskussioner på tværs af leddene med henblik på at kvalificere identificeringen af vigtige faktorer. Skolesystemet er komplekst opbygget af en række forskellige led med forskellige funktioner, roller og mål, og der er ofte stor variation i oplevelsen og erfaringerne med at være del af systemet. Dialogen ved workshopsene skabte mulighed for, at paneldeltagerne kunne udveksle og udbrede deres virkelighed, vilkår og erfaringer mere detaljeret og dermed skabe et bedre grundlag for vurderingen af faktorerne.

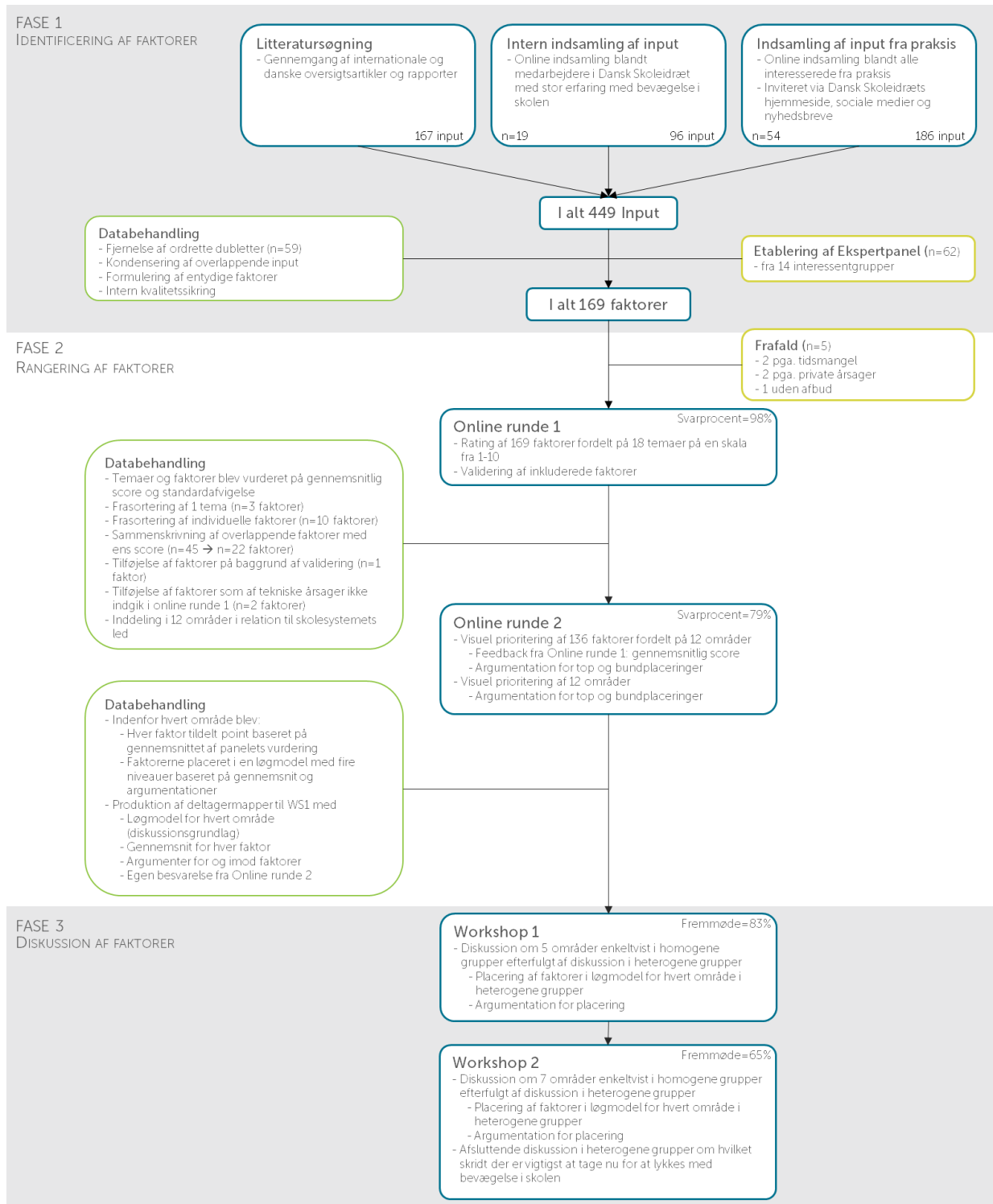
DELPHI-PROCESSEN I DETTE PROJEKT

Delphi-processen blev gennemført fra marts til september 2021 og var opdelt i tre faser som illustreret i figur 2. Fase 1 havde til formål at identificere alle relevante faktorer omkring bevægelse i skolen til videre vurdering af ekspertpanelet. Fase 2 havde til formål igennem to spørgeskemarunder at prioritere og indsnævre antallet af faktorer. I fase 3 deltog ekspertpanelet i to workshops, hvor de drøftede resultaterne af online-runderne. Formålet var her, at ekspertpanelet igennem dialog identificerede de vigtigste faktorer

indenfor områderne i skolesystemet. I det følgende beskrives sammensætningen af ekspertpanelet efterfulgt af en detaljeret beskrivelse af de tre faser.

FLOWCHART

Figur 2. Flowchart for Delphi-processen.

DELTAGERPANEL

Kvaliteten af resultaterne fra en delphi-proces afhænger i høj grad af sammensætningen af deltagerpanelet (BELTON ET AL., 2019; GRIME & WRIGHT, 2016; OKOLI & PAWLOWSKI, 2004). Da en delphi-undersøgelse baserer sig på viden,

holdninger og erfaringer hos paneledtagerne, er det afgørende, at panelet i bedst muligt omfang er repræsentativt for det område, som undersøges. For at sikre bedst mulig repræsentativitet i panelet blev følgende mål for sammensætningen opstillet:

MÅL	ARGUMENT
Panelet indeholder repræsentanter fra alle led i skolesystemet	Det grundlæggende formål med undersøgelsen er at skabe kvalificerede resultater ved at samle alle led og diskutere faktorerne på tværs
Repræsentanter med positive erfaringer/holdninger er repræsenteret	Der eksisterer variation i holdninger til og erfaringer med bevægelse i skolen i alle led i skolesystemet
Repræsentanter med mindre positive erfaringer/holdninger er repræsenteret	Der eksisterer variation i holdninger til og erfaringer med bevægelse i skolen i alle led i skolesystemet
Nogenlunde lige geografisk fordeling i landet	Rammer for bevægelse i skolen varierer og bliver bl.a. påvirket af geografi, da areal og faciliteter varierer mellem landsdele og kommuner
En lille overrepræsentation af lærere, pædagoger og elever	Vi vurderer, at praksiserfaringer fra de udførende og modtagende har særlig værdi for diskussionen

Rekruttering af eksperter

Rekrutteringen af eksperter blev foretaget på baggrund af en indledende vurdering af relevante kompetencer og organisationer, som understøttede de opstillede mål (OKOLI & PAWLOWSKI, 2004). På baggrund af analysen blev mulige deltagere samt kilder til deltagere (fx organisationer) identificeret.

Mulige deltagere blev kontaktet igennem Dansk Skoleidræts eksisterende relevante kontakter (fx folketingspolitikere), samt gennem en åben invitation formidlet via eksisterende kontakter (fx elever inviteret gennem Danske Skoleelever og lærere og pædagoger inviteret gennem skoleledere i Dansk Skoleidræts netværk). Gennem Dansk Skoleidræts eksisterende netværk blev det forsøgt at engagere deltagere med mindre positive erfaringer med bevægelse. Det blev vurderet, at muligheden for succesfuldt at engagere personer, som antageligt ikke finder emnet interessant og relevant, var størst, når dette skete igennem relationer, som kunne understøtte argumenterne for deltagelse. Det viste sig dog at være svært at få denne gruppe til at deltage.

Det lykkedes at få alle ønskede grupper repræsenteret i ekspertpanelet med en rimelig passende fordeling. Dog var deltagere med mindre positive erfaringer som beskrevet ikke repræsenteret i det omfang, det var ønsket, og deres synspunkter blev således udelukkende fremført igennem de deltagende repræsentanternes (med positive erfaringer) perspektiv. Sammensætningen af det endelige panel ses nedenfor.

PLACERING I SKOLESYSTEMET	ANTAL MED ACCEPT	FRAFALD	ENDELIGT ANTAL
Elev	8	1	7
Forælder	4	1	3
Lærer	15	1	14
Pædagog	4	0	4
Skoleledelse	3	0	3
Kommunal forvaltningskonsulent	6	1	5
Kommunal forvaltningschef	2	0	2
Kommunalpolitiker	3	0	3
Landspolitiker	3	1	2
Styrelser og ministerier	2	0	2
Foreningsidræt og interesseorganisationer	2	0	2
Uddannelse	3	0	3
Forskning	5	0	5
Fonde	2	0	2
Total	62	5	57

Tabel 1. Antal deltagere i ekspertpanelet fordelt på områder i skolesystemet. Tabellen viser antal deltagere som accepterede at deltage samt frafald og endeligt antal paneldeltagere.

I alt fem af de 62 deltagere, som havde givet samtykke til deltagelse, frafaldt undervejs, og det endelige antal paneldeltagere var således 57. Én folketingspolitiker og én kommunal forvaltningskonsulent meldte fra pga. tidsmangel. Én forældrerepræsentant og én lærer meldte fra af private årsager og én elevrepræsentant undlod at deltage uden afbud.

FASE 1: IDENTIFICERING AF FAKTORER

Formålet med fase 1 var at identificere faktorer, som potentielt har betydning for at lykkes med bevægelse i skolen. Identificeringen foregik via tre kilder, som samlet skulle sikre, at grundlaget for de inddragede faktorer var praksiserfaringer og forskning.

Litteraturgennemgang

Denne del havde til formål at identificere potentielle faktorer dokumenteret i litteraturen. Relevante internationale videnskabelige oversigtsartikler blev søgt i tidsskriftsdata-baserne Web og Science og PubMed samt via snowballing i kendte artikler og rapporter. Desuden blev relevante danske rapporter omkring bevægelse i skolen inddraget. Inklusionsgrundlaget i søgningen var litteratur, som omhandlede bevægelse og fysisk aktivitet med skolen som ramme. Da formålet med undersøgelsen omhandler bevægelse i relation til den danske lovgivning omkring bevægelse i skoledagen, blev studier med fokus udelukkende på fysisk sundhed frasorteret. I alt blev fem artikler udarbejdet af hhv. udenlandske og danske forskere inkluderet (JØRGENSEN & TROELSEN, 2017; LAU ET AL., 2016; NAYLOR ET AL., 2015; THALUND, 2021; WEATHERSON ET AL., 2017) samt to danske rapporter (JOHANSEN ET AL., 2018; OXFORD RESEARCH, 2020). Der blev i løbet af litteraturgennemgangen oplevet en tydelig mætning, hvor nye artikler ikke genererede yderligere input. Dette indikerer, at litteraturgennemgangen har været fyldestgørende. I alt blev 167 input identificeret til undersøgelsen.

Intern indsamling af input

Dansk Skoleidræts landssekretariat har igennem en lang årrække arbejdet med at fremme eleveres læring og trivsel igennem idræt og bevægelse i en varieret skoledag. Igennem dette arbejde har medarbejderne opbygget stor erfaring og viden fra praksis omkring bevægelse i skolen, som er særlig relevant for undersøgelsen. Medarbejderne ved Dansk Skoleidræt modtog derfor et online spørgeskema, hvor de i fritekst-form angav de faktorer, de finder vigtige for at lykkes med bevægelse i skolen. Fritekst-formen blev valgt for at undgå styring af respondenterne og for at give mulighed for, at alle perspektiver kunne inddrages. 19 ud af 22 medarbejdere besvarede spørgeskemaet og genererede i alt 96 input til undersøgelsen.

Indsamling af input fra praksis

Med undersøgelsens formål om at identificere de vigtigste faktorer for at lykkes med bevægelse i skolen var det et vigtigt fokus at inddrage praksis i identificeringen af de faktorer, som panelet skulle forholde sig til. Dette blev gjort igennem et åbent online spørgeskema, hvor alle omkring skolen, som ønskede det, kunne angive potentielle faktorer. Spørgeskemaet blev formidlet igennem Dansk Skoleidræts kanaler på sociale medier og Dansk Skoleidræts hjemmeside i perioden 22. marts – 16. april 2021. 220 personer besøgte undersøgelsen, og 54 angav input. De 54 personer repræsenterede alle dele af skolesystemet med forældre (48 %) og lærere (31%) som de størst repræsenterede grupper. Indsamlingen fra praksis genererede i alt 186 input til undersøgelsen.

Databehandling

Indsamlingen af faktorer genererede i alt 449 input, som blev behandlet af projektledelsen med formål om at formulere de faktorer, som panelet skulle behandle i den videre proces. I behandlingen af input og formulering af faktorer var der stor opmærksomhed på at sikre inklusion af alle nuancer af input og dermed være tro imod inputtets indhold. Behandlingen foregik i følgende steps.

- 1) Indledningsvist blev alle input samlet, og ordret ens formulerede input blev reduceret til ét. Denne proces fjernede 59 input.
- 2) Alle resterende input blev analyseret og grupperet efter tema, hvorefter overlappende inputs blev kondenseret og formuleret til entydige faktorer. I processen blev der lagt stor vægt på at være tro imod indholdet af inputtene fra fase I, samt at fastholde inputtenes specificitet. Således blev flere input ikke sammenskrevet, hvis der var nuancer, som blev tabt. I stedet blev der formuleret to faktorer med et vist overlap, men samtidig med eksplicitte forskelle.
- 3) De formulerede faktorer blev opdelt i temaer. Denne opdeling var data-drevet og var således kendetegnet ved temaer, som tydeligt fremgik af de listede faktorer.
- 4) De formulerede input blev kvalitetssikret internt i Dansk Skoleidræt med fokus på:
  - a. at de formulerede faktorer var tro imod de inputs, de byggede på.
  - b. at faktorerne var entydige og ikke dækkede flere elementer.
  - c. at alle aspekter af inputs var afdækket i de formulerede faktorer.
  - d. at temaopdelingen var retvisende.

Denne proces resulterede i, at de 449 input blev reduceret til 169 faktorer fordelt på 18 temaer, som indgik i panelets første online runde.

TEMA	ANTAL FAKTORER	TEMA	ANTAL FAKTORER
Skoleledelse	27	Kommunal praksis og struktur	7
Skolens rammer og strukturer	24	Samfund og skolesystem	6
Skolekultur	19	Forældrene	5
Materialer og faciliteter	14	Lærere og pædagogers viden og kompetencer	5
Lærere og pædagogers praksis	12	Idrætsfaget	3
Lærere og pædagogers indstilling	11	Ressourcer udenfor skolesystemet	3
Politisk niveau	10	Forskning	2
Eleverne	9	Kompetenceudvikling	2
Bevægelsesaktivitetens kendetegn	8	Uddannelse	2
		Total	169

Tabel 2. Antal faktorer i online runde 1 fordelt på temaer.

FASE 2: RANGERING AF FAKTORER

Fase 2 havde til formål, at panelet vurderede og rangerede faktorerne forud for de følgende diskussioner ved de to workshops i fase 3. Med det store antal faktorer (169) var det en tidskrævende opgave for panelet at behandle alle faktorer indenfor den aftalte ramme. Af den grund blev det valgt, at online runde 1 havde til formål udelukkende at rate de 169 faktorer for derefter at kunne frasortere mindre vigtige faktorer til online runde 2, hvor panelet skulle prioritere faktorerne og argumentere for deres prioritering.

Online runde 1

Online runde 1 havde til formål at rate de 169 faktorer og blev gennemført via et online spørgeskema i programmet Enalyzer (www.ENALYZER.DK). Med undtagelse af ét medlem (en landspolitiker) besvarede alle paneldeltagere (n=56) hele spørgeskemaet. Deltagerne blev bedt om at score hver faktor fra 1 til 10 i forhold til, hvor afgørende de vurderede, at faktoren er for at lykkes med bevægelse i skolen. 1 udtrykte 'slet ikke afgørende', og 10 udtrykte 'helt afgørende'. Deltagerne blev præsenteret for faktorerne grupperet efter tema, men de skulle score hver af faktorerne særskilt. Der var i denne runde således ikke fokus på at rangere faktorerne i forhold til hinanden. Som afslutning blev online runden valideret ved, at paneldeltagerne blev bedt om at vurdere, hvorvidt de inkluderede faktorer var dækkende for området bevægelse i skolen. 84% (48) svarede 'Ja'. De paneldeltagere, som svarede 'Nej' (9 = 16%), blev bedt om at uddybe deres holdning. Fire kommentarer var af generel karakter omkring bevægelse. Én kommentar omhandlede faktorer, som blev vurderet til allerede at være en del af undersøgelsen. Tre kommentarer nævnte områder i meget generelle termer (idrætsorganisationer, forældre- og børneperspektiv samt kost), som ikke gav anledning til nye faktorer. Én kommentar indeholdt et specifikt behov for at formulere en faktor omkring lovgivning med en tydelig definition af bevægelse. På baggrund af denne blev en ny faktor til online runde 2 formuleret.

Databehandling Online runde 1

En gennemsnitlig score for hhv. hver faktor og hvert tema blev beregnet. Der blev for hver individuel faktor og for hvert tema ligeledes beregnet median og standardafvigelse. Temaernes gennemsnitlige score fremgår i tabel 3, og som det ses, scorede kun ét tema (idrætsfaget) under 7 i gennemsnit. Hertil scorede kun 10 faktorer ud af 169 under 6 i gennemsnit.

TEMA	ANTAL FAKTORER	SCORE ONLINE RUNDE 1	TEMA	ANTAL FAKTORER	SCORE ONLINE RUNDE 1
Skoleledelse	27	8,33	Kommunal praksis og struktur	7	7,68
Skolens rammer og strukturer	24	7,47	Samfund og skolesystem	6	8,04
Skolekultur	19	8,05	Forældrene	5	7,72
Materialer og faciliteter	14	7,40	Lærere og pædagogers viden og kompetencer	5	8,48
Lærere og pædagogers praksis	12	7,83	Idrætsfaget	3	6,46
Lærere og pædagogers indstilling	11	8,65	Ressourcer udenfor skolesystemet	3	7,12
Politisk niveau	10	8,03	Forskning	2	7,99
Eleverne	9	7,53	Kompetenceudvikling	2	8,05
Bevægelsesaktivitetens kendetegn	8	6,63	Uddannelse	2	8,12
			Total	169	

Tabel 3. Antal faktorer i hvert tema behandlet i online runde 1, samt hvert temas gennemsnitlige score.

På baggrund af temaernes gennemsnitsscore samt de individuelle faktorer score blev antallet af faktorer reduceret. Formålet med reduktionen var at frasortere mindre vigtige faktorer samt øge overskueligheden for panelet i de næste runder af processen. Temaet 'idrætsfaget' blev fravalgt grundet en samlet gennemsnitlig score på 6,46. Dette resulterede i en reduktion på tre faktorer. Temaet 'Bevægelsesaktivitetens kendetegn' havde ligeledes en lav gennemsnitlig score, men var karakteriseret ved stor variation mellem de enkelte faktorer. Nogle af disse blev fastholdt, nogle sammenskrevet med andre faktorer, og nogle blev udeladt grundet en gennemsnitlig score under 6. I alt blev ti faktorer udeladt grundet en individuel gennemsnitlig score under 6.

Som følge af det meget store antal faktorer med høje gennemsnitsscorer valgte vi at sammenskrive faktorer i de tilfælde, hvor faktorerne repræsenterede tydeligt overlappende tematikker og samtidigt havde nogenlunde samme score. I denne proces blev 45 faktorer skrevet sammen til 22 faktorer, hvorved det samlede antal faktorer blev reduceret med 23. Endeligt blev der til online runde 2 tilføjet i alt tre faktorer. To faktorer var pga. en teknisk fejl blevet udeladt af online runde 1, og én faktor blev tilføjet som følge af valideringen i online runde 1, som beskrevet ovenfor.

I alt blev 169 faktorer reduceret til 136 faktorer. Disse blev opdelt i 12 områder, som afspejlede de forskellige led i skolesystemet (se fig. 1). Opdelingen og antal faktorer ses i tabel 4.

OMRÅDE	ANTAL FAKTORER	OMRÅDE	ANTAL FAKTORER
Elever	7	Kommunal forvaltning	7
Forældre	5	Politisk niveau	13
Skoleledelse	21	Understøttelse af kompetenceudvikling fra eksterne ressourcer	7
Skolekultur	16	Grunduddannelse af lærere og pædagoger	2
Skolens rammer og strukturer	25	Civilsamfund og organisationer	3
Pædagogisk personale	28	Forskning og viden	2

Tabel 4 Områder til Online runde 2 samt antallet af faktorer for hver af disse som følge af databehandlingen efter online runde 1.

Online runde 2

Online runde 2 havde til formål at prioritere de 136 faktorer samt at indsamle tilhørende argumenter for prioriteringen. Prioriteringen af faktorer blev gennemført indenfor hvert område med undtagelse af tre områder (Grunduddannelse af lærere og pædagoger, Civilsamfund og organisationer, samt Forskning og viden), som indeholdt for få faktorer til, at det var meningsgivende at lave en intern prioritering af faktorer. Øvelsen blev gennemført i open source-softwaren TAO (WWW.TAOTESTING.COM), som gjorde det muligt for deltagerne at prioritere faktorerne indenfor et område ved at trække faktorerne op og placere dem i en pyramideform som illustreret i figur 3. Længst til højre skulle de indsætte den faktor, de vurderede mest vigtig og længst til venstre den faktor, de vurderede mindst vigtig. For hver af de forskellige prioriteringer derimellem var det muligt at indsætte flere faktorer med samme prioritering. Deltagerne kunne undervejs trække faktorerne rundt mellem forskellige placeringer, hvis de revurderede deres placering. Deltagerne modtog grundig skriftlig instruktion og havde desuden adgang til en videovejledning for at sikre, at opgaven blev forstået korrekt. For at sikre feedback fra online runde 1 var alle faktorer angivet med gennemsnitsscoren, så deltagerne dermed fik indblik i, hvordan panelet i gennemsnit havde vurderet hver faktor.

For hvert område blev deltagerne bedt om at angive en begrundelse for deres valg af de mest og de mindst vigtige faktorer. Afhængigt af det samlede antal faktorer inden for hvert område skulle deltageren begrunde henholdsvis en, to eller tre mest og mindst vigtige faktorer.

Afslutningsvist blev deltagerne på lignende vis bedt om at prioritere de 12 områder (inklusive Grunduddannelse af lærere og pædagoger, Civilsamfund og organisationer, og Forskning og viden) i forhold til hinanden samt angive en begrundelse for deres valg.

Det politiske niveau

Disse faktorer omhandler landspolitiske og kommunalpolitiske handlinger og prioriteringer omkring bevægelse i skolen
Der er 13 faktorer i dette område

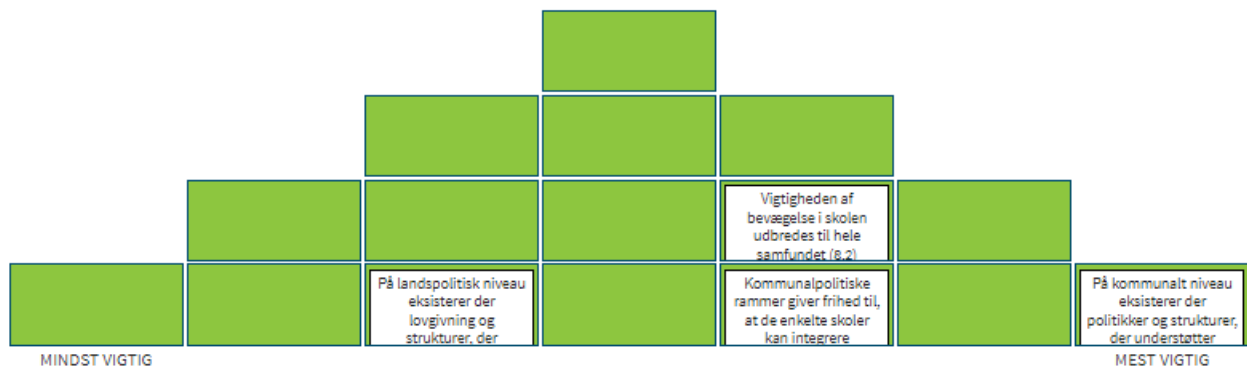
Instruktion

Placer hver af de nedenfor listede faktorer efter hvor vigtig, du vurderer, de er i forhold til at lykkes med bevægelse i skolen. Dette gør du ved at 'trække' hver faktor fra listen og dernæst placere den i en af de angivne bokse, hvor den mest vigtige faktor placeres længst til højre, og den mindst vigtige faktor placeres længst til venstre. De resterende placeres indimellem, hvor der er mulighed for at placere flere faktorer på samme niveau. Faktorer i samme kolonne anses for lige vigtige, og det har derfor ingen betydning, hvor faktorerne placeres lodret i kolonnerne. Der er indsat lidt flere bokse, end der er faktorer, så du har mulighed for at tilpasse dine placeringer, efter hvor vigtige du synes, faktorerne er.

Til din information har vi for hver faktor i parentes angivet dens gennemsnitlige score fra runde 1.

Når du har placeret alle faktorerne, beder vi dig i tekstboksen nedenfor angive en kort argumentation for dine valg af de mest vigtige og de mindst vigtige faktorer.

Se en videoinstruktion her

Der er i hele skolesystemet (skole, kommunal forvaltning, kommunalpolitisk og landspolitisk) en fælles forståelse af, hvorfor bevægelse er vigtig (8,6)

I politikker omkring bevægelse er der formuleret en tydelig forventning om, at bevægelse indgår i alle kommunale tilbud for børn og unge (8,0)

Det politiske niveau (nationalt og/eller kommunalt) italesætter, at bevægelse er en vigtig del af elevernes skolegang (8,4)

Der er et stærkt samarbejde og videndeling om bevægelse i skolen mellem de forskellige led i skolesystemet (skole, kommunal forvaltning, kommunalpolitisk og landspolitisk) (7,8)

Det politiske niveau (kommunal- og/eller landspolitisk) sikrer opfølgning på definerede mål for bevægelse i skolen (7,6)

Politiske beslutninger omkring bevægelse i skolen (nationalt og/eller kommunalt) inddrager skoleledelse, lærere, pædagoger og elever (8,0)

Der er i hele skolesystemet (skole, kommunal forvaltning, kommunalpolitisk og landspolitisk) en fælles forståelse og sprog for, hvad bevægelse er (7,9)

Det politiske niveau (nationalt og/eller kommunalt) sikrer, at der er balance mellem faglige mål og krav omkring bevægelse og tildelte ressourcer (i form af bl.a. timetal, bemanning og kompetenceudvikling), og skoler prioriterer ressourcer til bevægelse (8,4)

Lovgivningen omkring bevægelse i skolen indeholder en klar definition af hvad bevægelse er samt klare succeskriterier for kvaliteten i arbejdet med bevægelse i skolen (ny faktor)

Angiv her en kort argumentation for dine valg af **de tre mest vigtige** faktorer

Angiv her en kort argumentation for dine valg af **de tre mindst vigtige** faktorer

Figur 3. Eksempel på indhold i Online runde 2 – Politisk niveau. Paneldeltagerne blev bedt om at placere faktorerne i pyramiden, så den, de så som mest vigtig, var længst til højre og den mindst vigtige længst til venstre. Pyramideformen gav deltagerne mulighed for at placere flere faktorer på samme niveau. Der var tilføjet ekstra felter i pyramiden, end der var faktorer for at give deltagerne fleksibilitet i placeringen af faktorer.

Databehandling Online runde 2

Indenfor hvert område blev faktorerne tildelt et antal point baseret på antallet af lodrette kolonner i pyramiden. Faktoren placeret ved 'mindst vigtig' blev tildelt 1 point, faktorerne i næste kolonne 2 point osv. med flest point til faktoren placeret ved 'mest vigtig'. Pointskalaen varierede således mellem områderne fra 1-4 i området Forældre (5 faktorer) til 1-9 i området Pædagogisk personale (28 faktorer). En gennemsnitsscore samt standard afvigelse for hver faktor blev udregnet.

Baseret på disse samt de tilknyttede kommentarer blev faktorerne placeret i en løgmodel med fire niveauer:

- 1) Helt afgørende faktorer
- 2) Vigtige, men ikke afgørende faktorer
- 3) Faktorer, som kan være vigtige
- 4) Mindre vigtige faktorer

Modellen var inspireret af en procesmodel udviklet af OMERACT gruppen (WWW.OMERACT.ORG) og tidligere anvendt i en delphi-proces (DUFFIN ET AL., 2018). I denne undersøgelse blev den anvendt som diskussionsgrundlag ved behandlingen af hvert område i de to workshops. Modellen var således en visualisering af besvarelserne fra online runde 2 med det formål at kvalificere diskussionen og prioriteringen af faktorer.

En løgmodel blev udarbejdet for hvert område, og denne blev suppleret med en oversigt over deltageres argumentationer for placering af faktorerne indenfor området. Dette havde til formål at give deltagerne feedback fra online runde 2, som de kunne anvende som grundlag i dialogen ved de to workshops i fase 3.

Et eksempel på en løgmodel for Politisk niveau ses på næste side.

PANELET'S SAMLEDE RANGERING AF OMRÅDET

POLITISK NIVEAU

Faktorens gennemsnitlige score er angivet i parentes
Skala for Politisk niveau: 1-7

RANGERING

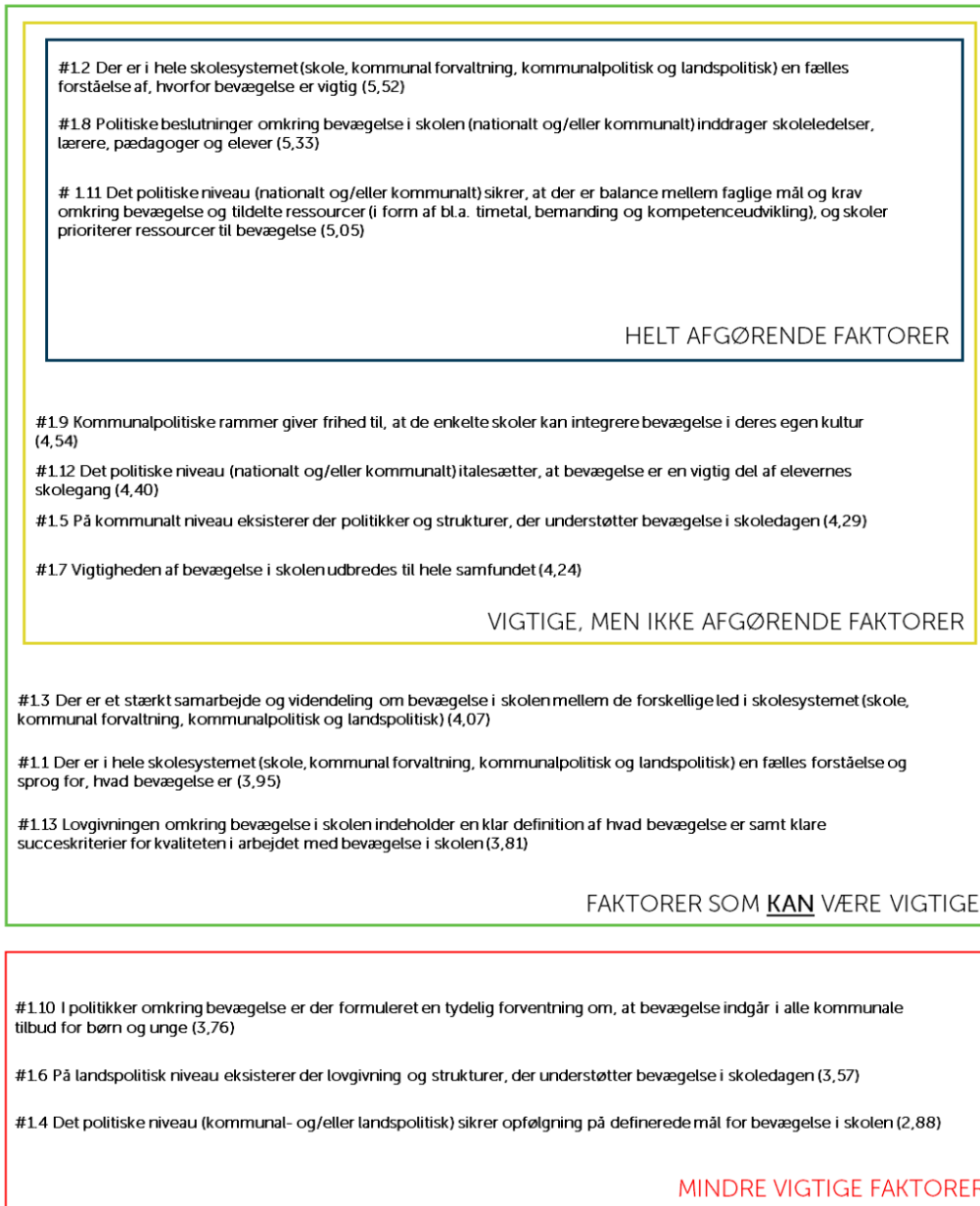
9,5

Ud af 12 områder

SCORE

3,78

Skala for områderangering 1-7

Figur 4. Eksempel på en løgmodel fra deltagermappen til workshop 1. Modellen fungerede som udgangspunkt for dialogen og var baseret på data fra online runde 2. Faktorerne er placeret i fire kategorier baseret på panelets gennemsnitlige prioritering af hver faktor, angivet i parentes, samt skriftlige argumentationer. Øverst indeholder modellen information om hvordan panelet har rangeret området 'Politisk niveau' i forhold til de andre områder.

FASE 3: DISKUSSION AF FAKTORER

I den sidste fase af processen blev paneldeltagerne samlet ved to workshops. Formålet med disse var, at paneldeltagerne gennem dialog og diskussion på tværs af roller i skolesystemet i mindre grupper skulle prioritere de vigtigste faktorer indenfor hver af de 12 områder. De to workshops blev planlagt så fem områder blev behandlet i workshop 1, og syv blev behandlet i workshop 2.

For at sikre feedback modtog hver paneldeltager før fremmøde en deltagermappe, som for hvert område indeholdt følgende:

- En løgmodel som beskrevet i databehandlingen efter online runde 2.
- En samling af panelets argumenter for placeringen af faktorer i hhv. toppen og bunden.
- Deltagerens egen prioritering fra online runde 2 samt egne argumenter for faktorer i toppen og bunden. Denne del blev inkluderet for at påminde deltagerne om deres egne prioriteringer og argumentation.

Hvert af de 12 områder blev behandlet gennem en gruppediskussion hver med to diskussionsrunder. Første diskussionsrunde blev gennemført i 'homogene' grupper, hvor hver gruppe bestod af repræsentanter fra en af følgende grupperinger:

1. Lærere, pædagoger og elever
2. Kommunale direktører/skolechefer, skoleledere, kommunale konsulenter, forskere
3. Folketingspolitikere, kommunale politikere, forældre, fonde, ministerier, interesseorganisationer

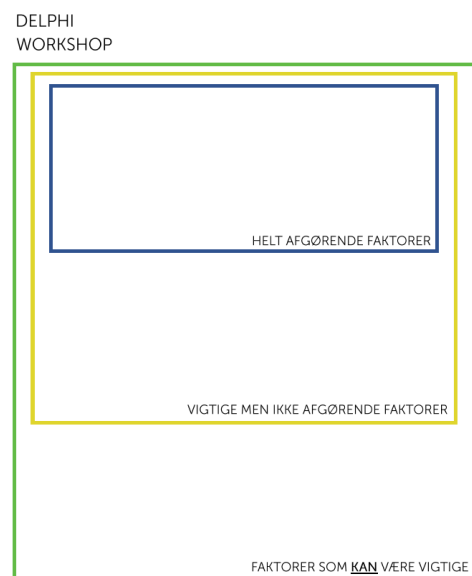
I første diskussionsrunde blev deltagerne i hver gruppe bedt om sammen at udvælge de tre faktorer inden for det givne område, som de vurderede allervigtigst for at lykkes med bevægelse i skolen. I anden diskussionsrunde blev deltagerne blandet på tværs af de tre grupperinger i 'heterogene' grupper. Hver deltager medbragte prioriteringen af de tre vigtigste faktorer fra deres første diskussionsrunde og diskuterede med udgangspunkt i løgmodellen (fig. 5) på hvilket niveau, hver faktor skulle placeres. Niveauerne var hhv. 'Helt afgørende', 'Vigtig men ikke afgørende' og 'KAN være vigtig'. Hvert område blev i alt diskuteret i 50 minutter. Af hensyn til Covid-19 var gruppeopdelingerne i både de homogene og den heterogene runder ens for en hel workshop.

Efter endt diskussionstid blev der ved hvert bord optaget en kort video (ca. 2 min.), hvor gruppens placering af faktorer i løgmodellen blev filmet, og hvor en af bordets deltagere kort argumenterede for den valgte placering af faktorer.

De tre områder Grunduddannelse af lærere og pædagoger, Forskning og viden samt Civilsamfund og organisationer blev behandlet i samme gruppediskussion. Dette skyldtes, at der for hvert af disse områder i de indledende faser var identificeret meget få faktorer.

Ved første workshop deltog i alt 47 paneldeltagere, svarende til 83% af de i alt 57 medlemmer af panelet. Alle grupper repræsenteret i det komplette panel var repræsenteret ved første workshop.

Ved anden workshop deltog i alt 37 paneldeltagere, svarende til 65% af det fulde panel. Med undtagelse af landspolitikere var alle grupper repræsenteret. Årsagerne til afbud var i overvejende grad akutte, såsom

Figur 5. Løgmodellen som blev anvendt til at understøtte dialogen under de to workshops.

Covid-19 udbrud, sygdom og sygdomsrelaterede akutte opgaver (inddækning af undervisning). Desuden måtte den oprindeligt planlagte dato for workshoppen grundet Covid-19 ændres. Dette betød et overlap med perioden for politiske budgetforhandlinger, hvilket forårsagede afbud på politisk niveau og kommunalt chef niveau.

Anden workshop blev afsluttet med en proces, hvor paneldeltagerne gennem diskussion og dialog i 'heterogene' grupper blev bedt om på tværs af de 12 områder at vurdere, hvad det vigtigste næste skridt er for at lykkes med bevægelse i skolen. Hver gruppe fik mulighed for i prioriteret rækkefølge at formulere op til tre initiativer og på en stor ophængt illustration af skolesystemet (se fig. 1) at placere dem ved det led i skolesystemet, de vurderede, var ansvarlige for at handle på initiativet.

ANALYSE

Formålet med analysen var på baggrund af de udfyldte løgmodeller og de tilhørende video-dokumenterede argumentationer at liste de faktorer, som det samlede panel inden for hvert af de 12 områder fandt særligt afgørende for at lykkes med bevægelse i skolen. Målet var ligeledes at dokumentere hver af de fremhævede faktorer med den argumentation, som panelet havde angivet.

I analysen og resultatbeskrivelsen er de faktorer, som beskrives som særligt fremhævede af panelet, defineret ved, at størstedelen af panel-diskussionsgrupperne i løgmodellen placerede dem ved 'Helt afgørende' for at lykkes med bevægelse i skolen. Dette udelukker således ikke, at enkelte diskussionsgrupper har placeret den givne faktor i kategorien 'Vigtige, men ikke afgørende'.

Grundlæggende er analysen og resultatbeskrivelsen gennemført med en opmærksomhed på ikke at kategorisere faktorer som 'Helt afgørende' uden tilstrækkelig opbakning til dette i det samlede panel.

For hver af de fremhævede faktorer er der i resultatafsnittet angivet, hvilke argumenter paneldeltagerene ved de to workshops angav som baggrund for deres prioritering af faktorerne i løgmodellen, og som derfor var baseret på dialog mellem paneldeltagerne.

METODISKE OVERVEJELSER

Tolkningen af undersøgelsens resultater skal foretages i lyset af følgende metodiske problematikker:

1. Det lykkedes at opfylde målet om at samle repræsentanter fra hele skolesystemet i delphi-procesens ekspertpanel. Desværre lykkedes det ikke at inddrage repræsentanter med mindre positive erfaringer med eller holdninger til bevægelse i skolen i det omfang, det var ønsket. Denne gruppe er vigtig for at lykkes med bevægelse i skolen, da det er denne gruppe, der er nødvendig at forstå og få med for at lykkes med at skabe en stærk kultur for bevægelse i hele skolesystemet. Denne gruppes holdninger er dermed ikke repræsenteret direkte i panelets diskussioner, hvilket kan påvirke resultaternes validitet. Dog er de repræsenteret indirekte igennem paneldeltagernes erfaringer. Det var vores indtryk, at især skoleledere, lærere, pædagoger og elever i panelet var meget opmærksomme på at italesætte perspektiver fra denne gruppe i diskussionerne.
2. Det store antal af faktorer og områder, som skulle behandles ved de to workshops, gjorde, at tiden til opsamling fra diskussionerne i de heterogene grupper var begrænset. Det havde således været muligt at indsamle flere nuancer af gruppernes argumentationer for prioriteringen af faktorer, hvis der havde været mere tid til rådighed, eller hvis vi systematisk havde haft mulighed for at følge diskussionerne ved hvert bord.
3. Der er for de forskellige led i skolesystemet indledningsvist identificeret et meget varierende antal potentielt vigtige faktorer. Dette skyldes overvejende, at nogle områder har haft et større fokus i forskningen end andre. Dette udtrykker ikke nødvendigvis, at et led i skolesystemet (fx skoleledelse) er vigtigere end et andet (fx elever).

BORD 7

7

7

HELE AFGØRENDE FAKTORER

VIGTIGE MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

FAKTORER SOM KAN VÆRE VIGTIGE

PRAKTISERCENTER FOR LÆT OG BEVEGELSE I HJERDET
Med støtte fra TrykFonden

POSDISK NÆVNER
DINE TRE VIGTIGSTE FAKTORER

1. ...
2. ...
3. ...

NOTER

POSDISK NÆVNER DINE TRE VIGTIGSTE FAKTORER

7

7

RESULTATER

OVERORDNEDE FUND OG OBSERVATIONER

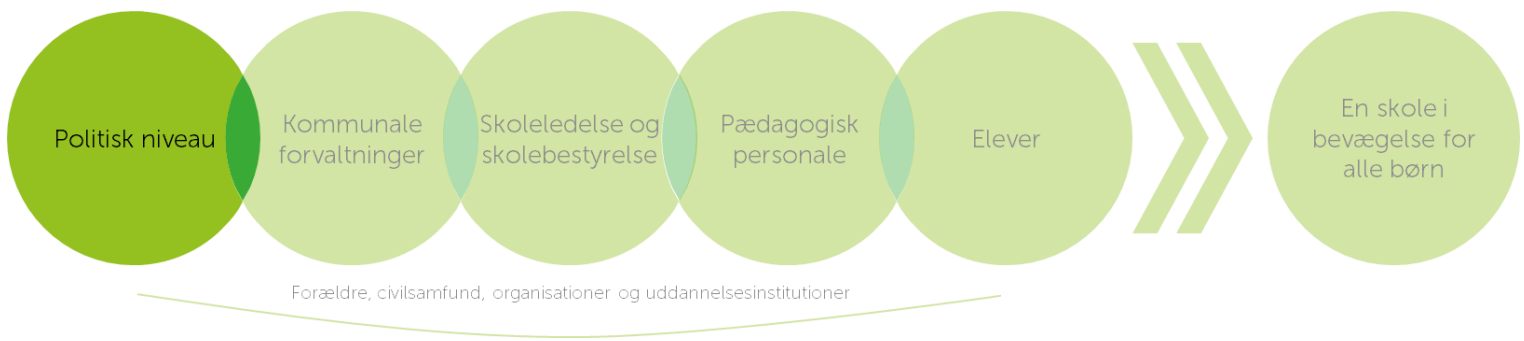
Skolesystemets kompleksitet og kompleksiteten i den undersøgte problemstilling viste sig hurtigt i processen. Den indledende identifikation af mulige faktorer af betydning for at lykkes med bevægelse i skolen generede et meget stort antal potentielt vigtige faktorer (169). Relevansen af flertallet af disse blev yderligere tydeliggjort i første online runde, hvor paneldeltagerne separat vurderede vigtigheden af hver faktor. Langt størstedelen af alle faktorerne blev vurderet så vigtige, at de forblev i den videre proces.

I tråd med dette var en gennemgående kommentar fra panelets deltagere, at 'alt er vigtigt'. Det blev således oplevet som en ganske svær opgave at prioritere mellem de forskellige faktorer. Det blev løbende understreget, at selvom en faktor ikke blev prioriteret særlig højt, var det ikke ensbetydende med, at den var uden værdi og mulig betydning for at lykkes med bevægelse i skolen.

Relateret til dette blev det observeret, at der i dialogen mellem panelets deltagere hyppigt blev udtrykt en underliggende kausal tænkning bag den endelige prioritering af faktorerne. På denne vis blev faktorer, som var nødvendige for at andre faktorer kunne komme i spil, prioriteret højest.

Et særligt kendetegn ved den gennemførte delphi-proces var de to afsluttende workshops, hvor panelets deltagere blev bragt sammen i dialog. Målet var at kvalificere grundlaget for prioriteringen af faktorer med erfarings- og meningsudveksling på tværs af de forskellige led i skolesystemet. Sammenligning af prioriteringerne gjort i online runde 2 og ved de to workshops viser, at inddragelsen af dialog i en vis grad har haft indflydelse på den endelige prioritering. Mange steder er mønstrene de samme mellem de to dataindsamlinger, men for nogle faktorer ses en markant anderledes prioritering mellem online runde 2 og de afsluttende workshops. Hvor dette er tilfældet, fremgår det af resultattabellerne.

Som kvalitetssikring af processen gennemførte panelet en evaluering efter den sidste workshop. Her vurderede 87% af deltagerne (n=30), at delphi-processen i høj grad har kvalificeret grundlaget for at identificere de vigtigste faktorer for bevægelse i skoledagen.

POLITISK NIVEAU

Særligt betydningen af **inddragelse** af praksis i de politiske beslutninger fremhæves på det politiske niveau. Dette er vigtigt for at sikre ejerskab og mening blandt dem – skolelederne, lærerne og pædagogerne, som er ansvarlige for at føre de politiske beslutninger ud i praksis. Samtidigt sikrer det overensstemmelse mellem de politiske beslutninger og den hverdag og den praksis, som findes ude på skolerne. Endeligt fremhæver panelet vigtigheden af at inddrage eleverne for at sikre, at de besluttede bevægelsesindsatser og -prioriteringer resulterer i aktiviteter, som eleverne er motiverede for at deltage i.

Panelet fremhæver ligeledes vigtigheden af, at der på det politiske niveau tages ansvar for at sikre **balance mellem faglige mål og krav og den mængde ressourcer, som tildeles** til at løfte opgaven. Ressourcer fremhæves som en central del af de rammer og strukturer, som er nødvendige for at kunne lykkes med bevægelse i skolen. Som del af ressourcetildelingen bør indtænkes kompetenceløft til det pædagogiske personale. Prioritering af kompetenceudvikling er nødvendigt for at sikre kvalitet og udvikling samt for at sikre støtte til de lærere og pædagoger, som finder det svært at gøre bevægelse til en del af deres undervisning og pædagogiske praksis. Andre fremhævede ressourcer, som bør prioriteres, er tilstrækkelig forberedelsestid, inkl. tid til fælles faglig refleksion. Endeligt fremhæver panelet, at tilstrækkelig ressourcetildeling er afgørende for, at arbejdet med bevægelse ikke udelukkende bæres af ildsjæle, men prioriteres bredt i det pædagogiske personales praksis og planlægning. På denne måde bliver ressourcetildeling afgørende for at sikre en bæredygtig struktur omkring bevægelse i skolen.

Et tredje centralt element er eksistensen af en **fælles forståelse** af, hvorfor bevægelse er vigtigt. Dette udgør et centralt grundlag for at kunne kommunikere både lokalt og på tværs af hele skolesystemet – blandt andet i forhold til at kunne udtrykke, hvilke forventninger der er til bevægelse som del af skoledagen. Panelet nævner ligeledes, at viden og indsigt i, hvorfor bevægelse er vigtigt, er afgørende for, at bevægelse opleves som værdifuldt og meningsgivende - og dermed for at bevægelse prioriteres i den daglige praksis.

Endeligt fremhæver panelet vigtigheden af, at der fra politisk niveau sikres **opfølgning** på definerede mål for bevægelse i skolen. Dette understøtter et løbende fokus på bevægelse, tydeliggør at arbejdet med bevægelse er vigtigt, og det udtrykker en politisk forventning til arbejdet med bevægelse på skolerne.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop 13 faktorer på det politiske niveau. Nedenfor er listet de fire faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

POLITISKE BESLUTNINGER OMKRING BEVÆGELSE I SKOLEN (NATIONALT OG/ELLER KOMMUNALT) INDDRAGER SKOLELEDELSE, LÆRERE, PÆDAGOGER OG ELEVER

Inddragelse i politiske beslutninger sikrer, at alle kan se sig selv i de beslutninger, der tages, og deraf i den bevægelseskultur som skabes.

Inddragelse i politiske beslutninger skaber motivation og ejerskab for at udføre dem.

Elevinddragelse i beslutninger omkring bevægelse i skolen er en forudsætning for at ramme det, som er motiverende for eleverne.

DET POLITISKE NIVEAU (NATIONALT OG/ELLER KOMMUNALT) SIKRER, AT DER ER BALANCE MELLEM FAGLIGE MÅL OG KRAV OMKRING BEVÆGELSE OG TILDELTE RESSOURCER (I FORM AF BL.A. TIMETAL, BEMANDING OG KOMPETENCEUDVIKLING), OG SKOLER PRIORITERER RESSOURCER TIL BEVÆGELSE

Tydelige krav og rammer (inkl. ressourcefordeling) fra det politiske niveau – og særligt det nationale politiske niveau – er en afgørende præmis for, at bevægelse i skoledagen prioriteres.

Hvis lovgivningen fjernes, vil mange nedprioritere bevægelse

Sikring af tilstrækkelige ressourcer er en central del af de rammer og strukturer, som er nødvendige for at lykkes med bevægelse i skolen.

Ressourcer i form af tilstrækkelig tid er nødvendige for at sikre bevægelse med kvalitet.

Ressourcer til understøttelse af personalets kompetencer er vigtige for at støtte personale, som finder det udfordrende at integrere bevægelse i deres praksis.

DER ER I HELE SKOLESYSTEMET (SKOLE, KOMMUNAL FORVALTNING, KOMMUNALPOLITISK OG LANDSPOLITISK) EN FÆLLES FORSTÅELSE AF, HVORFOR BEVÆGELSE ER VIGTIG

En fælles forståelse af, hvorfor bevægelse er vigtigt, er grundlag for, at vi kan kommunikere sammen om bevægelse.

En fælles forståelse for vigtigheden af bevægelse er et vigtigt element i arbejdet for at få ALLE med i arbejdet omkring bevægelse i skolen.

En indsigt i, hvorfor bevægelse er vigtigt, er afgørende for, at bevægelse opleves meningsgivende

DET POLITISKE NIVEAU (KOMMUNAL- OG/ELLER LANDSPOLITISK) SIKRER OPFØLGNING PÅ DEFINEREDE MÅL FOR BEVÆGELSE I SKOLEN

Opfølgning på definerede mål bidrager til at understøtte fokus på bevægelse og synliggør, at arbejdet med bevægelse er vigtigt.

Opfølgning på definerede mål udtrykker en ramme for og en forventning til arbejdet med bevægelse på skolerne.

Det er afgørende, at opfølgningen fra det politiske niveau har en karakter og en standardiseringsgrad, der giver plads til fleksibilitet og autonomi i den enkelte skoles arbejde med bevægelse.

Tabel 2. Faktorer på det politiske niveau som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

PÅ LANDSPOLITISK NIVEAU EKSISTERER DER LOVGIVNING OG STRUKTURER, DER UNDERSTØTTER BEVÆGELSE I SKOLEDAGEN

KOMMUNALPOLITISKE RAMMER GIVER FRIHED TIL, AT DE ENKELTE SKOLER KAN INTEGRERE BEVÆGELSE I DERES EGEN KULTUR

#1.5 PÅ KOMMUNALT NIVEAU EKSISTERER DER POLITIKKER OG STRUKTURER, DER UNDERSTØTTER BEVÆGELSE I SKOLEDAGEN

DER ER I HELE SKOLESYSTEMET (SKOLE, KOMMUNAL FORVALTNING, KOMMUNALPOLITISK OG LANDSPOLITISK) EN FÆLLES FORSTÅELSE OG SPROG FOR, HVAD BEVÆGELSE ER

Tabel 6. Faktorer på det politiske niveau som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

DET POLITISKE NIVEAU (NATIONALT OG/ELLER KOMMUNALT) ITALESÆTTER, AT BEVÆGELSE ER EN VIGTIG DEL AF ELEVERNES SKOLEGANG

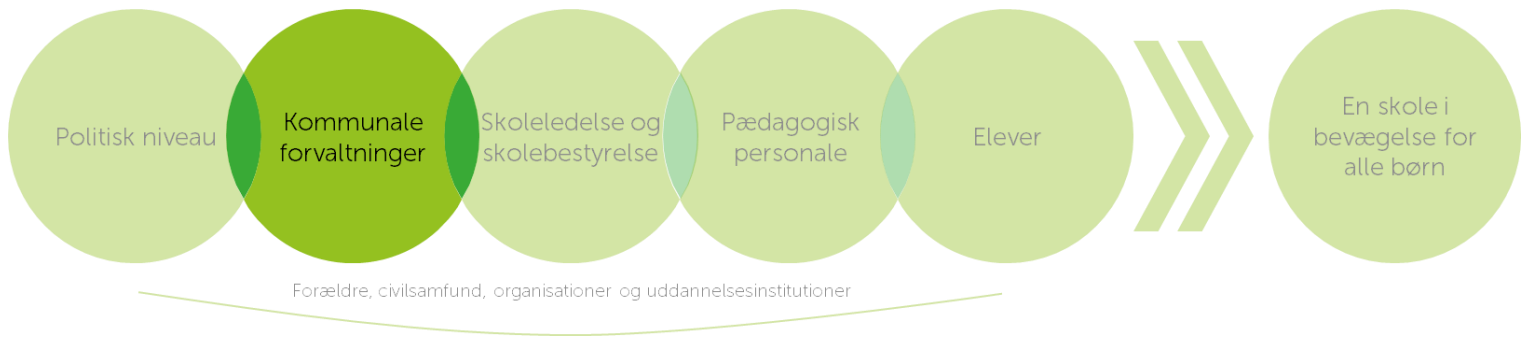
VIGTIGHEDEN AF BEVÆGELSE I SKOLEN UDBREDES TIL HELE SAMFUNDET

DER ER ET STÆRKT SAMARBEJDE OG VIDENDELING OM BEVÆGELSE I SKOLEN MELLEM DE FORSKELLIGE LED I SKOLESYSTEMET (SKOLE, KOMMUNAL FORVALTNING, KOMMUNALPOLITISK OG LANDSPOLITISK)

LOVGIVNINGEN OMKRING BEVÆGELSE I SKOLEN INDEHOLDER EN KLAR DEFINITION AF, HVAD BEVÆGELSE ER SAMT KLARE SUCCESKRITERIER FOR KVALITETEN I ARBEJDET MED BEVÆGELSE I SKOLEN

I POLITIKKER OMKRING BEVÆGELSE ER DER FORMULERET EN TYDELIG FORVENTNING OM, AT BEVÆGELSE INDGÅR I ALLE KOMMUNALE TILBUD FOR BØRN OG UNGE

Tabel 7. Faktorer på det politiske niveau som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

KOMMUNAL FORVALTNING

På niveauet for den kommunale forvaltning fremhæver panelet særligt to faktorer. Den første af disse omhandler forvaltningens ansvar for at sikre passende tids- og ressourcemæssig **koordinering** af de indsatser, som skolerne skal løfte. Disse er typisk mange og samtidige, hvilket ofte betyder, at der arbejdes overfladisk med dem på skolerne, og at de sjældent forankres som kultur. Koordinering af kommunale indsatser er vigtig for, at de enkelte indsatser i praksis kan prioriteres, implementeres med kvalitet – og deraf lede til en egentlig kulturændring. Panelet fremhæver særsikilt vigtigheden af at indtænke de økonomiske rammer i prioriteringen og koordineringen. Generelt understreger panelets prioritering af denne faktor kommunens grundlæggende rolle og ansvar som overordnet rammesætter for skolernes arbejde med bevægelse.

For det andet fremhæver panelet vigtigheden af at sikre **kompetenceudvikling og videndeling** – og at dette gøres via **øremærkede ressourcer**. At de afsatte midler tydeligt øremærkes er afgørende for, at kompetenceudvikling og videndeling faktisk finder sted – også over længere tid. Dette er nødvendigt, da det er tidskrævende at udvikle en praksis og at etablere en egentlig kultur. Det nævnes ligeledes af panelet, at en tydelig prioritering af ressourcer til kompetenceløft er nødvendigt for at kunne kompetenceudvikle bredt i personalegruppen, således at arbejdet med bevægelse ikke bæres af ildsjæle alene. Overordnet er prioritering af kompetenceudvikling og videndeling afgørende for at sikre kvalitet i arbejdet med bevægelse, for at alle får praktisk erfaring med inddragelse af bevægelse i deres praksis, og for at alle deraf føler sig kompetente til at løfte opgaven.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop syv faktorer på niveauet for kommunal forvaltning. Nedenfor er listet de to faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

KOMMUNEN SIKRER, AT ANTALLET AF SAMTIDIGE INDSATSER, SOM SKOLERNE SKAL LØFTE, ER KOORDINERET, SÅ SKOLERNE HAR TID OG RESSOURCER TIL AT SIKRE EN GOD BEVÆGELSESKULTUR

Det er nødvendigt, at der på kommunalt niveau prioriteres i indsatser i skolen, så der er færre indsatser, som til gengæld har tid og ressourcer til at blive til kultur.

Koordinering af indsatser på skolerne er vigtigt, da der typisk er mange parallelle aktiviteter.

Koordinering af kommunale indsatser er afgørende for, at de i praksis kan prioriteres og implementeres og deraf resultere i en egentlig kulturændring – og ikke blot en indsats, som kan vinges af.

Det er afgørende, at kommunen sikrer, at der er en tilstrækkelig økonomisk ramme omkring de indsatser, der prioriteres, så det er muligt at gennemføre dem med kvalitet.

KOMMUNEN AFSÆTTER ØREMÆRKEDE RESSOURCER TIL KOMPETENCEUDVIKLING OG VIDENDELING

Det kræver tid og kompetencer at udvikle praksis og kultur. Derfor er øremærkede ressourcer over længere tid afgørende for, at det lykkes.

Øremærkede ressourcer til kompetenceudvikling sikrer, at ALLE personaler har kompetencerne til at udvikle en bevægelseskultur i praksis, så det ikke blot er nogle få.

Øremærkede ressourcer fastholder satsninger over længere tid.

For at videndeling faktisk vil finde sted, er det vigtigt, at der afsættes øremærkede midler af til dette.

Hvis ikke der tydeligt prioriteres ressourcer (fx tid), vil det udelukkende være ildsjæle, der løfter opgaven med bevægelse – og dermed bliver det ikke kulturskabende.

Tabel 8. Faktorer for den kommunale forvaltning som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

KOMMUNEN SIKRER ØKONOMI TIL AT FASTHOLDE BEVÆGELSESDINDELSER OVER LÆNGERE TID

DEN KOMMUNALE FORVALTNING UNDERSTØTTER BEVÆGELSE MED INSPIRATION (FX KOMMUNALT ARRANGERED E INSPIRATIONSFORLØB)

KOMMUNEN SIKRER TID OG MULIGHED FOR SPARRING OG VIDENDELING MED KOLLEGAER PÅ TVÆRS AF KOMMUNENS SKOLER (FX I FÆLLES BEVÆGELSE- OG IDRÆTSNETVÆRK ELLER I FAGGRUPPER)

Tabel 9. Faktorer for den kommunale forvaltning som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

KOMMUNEN PRIORITERER, AT FACILITETER TIL BEVÆGELSE ER VEDLIGEHOLDT OG I ORDENTLIG STAND

KOMMUNEN SIKRER ØKONOMISKE RESSOURCER TIL USTYR OG FACILITETER

Tabel 10. Faktorer for den kommunale forvaltning som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

SKOLELEDELSE

Overordnet fremhæves det af panelet, at skolens ledelse grundlæggende skal **prioritere** bevægelse. En synlig prioritering gennemsyner skolens kultur og er en grundpræmis for, at alle andre handlinger har effekt. Foruden at afsætte tilstrækkelige ressourcer skal ledelsen gå forrest og tydeligt udtrykke, hvordan skolen forholder sig til bevægelse, og hvad den vil med bevægelse. Dette er en nødvendig forudsætning for at kunne skabe en bevægelseskultur på skolen. Ledelsens prioritering er blandt andet vigtig for at få alle medarbejdere med og dermed sikre, at bevægelse ikke udelukkende bæres af ildsjæle. Som del af ledelsens prioritering af bevægelse fremhæver panelet også vigtigheden af, at der tildeles **tid til resourcepersoner**, som kan understøtte deres kolleger gennem viden, sparring og støtte.

Særligt afgørende er også skoleledelsens ansvar for at sikre **kompetenceudvikling** af skolens lærere og pædagoger. Her er det vigtigt, at alle medarbejdere opnår et kompetenceløft, så alle oplever et tilstrækkeligt kompetenceniveau til at arbejde med bevægelse som del af den daglige praksis. Som del af dette understreger panelet, at ledelsen skal sikre **støtte til de medarbejdere, som særligt oplever det svært** at integrere bevægelse i hverdagen.

Skoleledelsen har ligeledes ansvar for at **motivere** lærere og pædagoger til inddragelse af bevægelse, og ledelsen skal være **nysgerrig** omkring medarbejdernes praksis. At ledelsen tager ansvar for at motivere, er vigtigt for at kunne lykkes med bevægelse på lang sigt. Som del af dette nævnes det, at ledelsen målrettet kan arbejde for at tydeliggøre vigtigheden af bevægelse i skolen – fx gennem en fælles vision og mission for bevægelse på skolen. Ligeledes fremhæver panelet vigtigheden af, at ledelsen **inddrager** lærere og pædagoger i udvikling og beslutninger relateret til arbejdet med bevægelse på skolen. Dette er vigtig for at skabe ejerskab og for, at medarbejderne kan genkende deres dagligdag i de beslutninger, der tages – og dermed at den nødvendige implementering understøttes og faktisk finder sted.

Endeligt fremhæver panelet vigtigheden af, at skoleledelsen ser **bevægelse som del af en varieret skoledag**. Dette vil bidrage til, at arbejdet med bevægelse får legitimitet og et langsigtet perspektiv og bør inkludere, at bevægelse betragtes som et didaktisk redskab og ikke et selvstændigt mål adskilt fra den fag-faglige undervisning.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop 21 faktorer på niveauet for skoleledelse. Nedenfor er listet de syv faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige – efterfulgt af den argumentation som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

BEVÆGELSE PRIORITERES AF SKOLENS LEDELSE

Ledelsens prioritering af bevægelse er det grundlæggende udgangspunkt for, at skolens arbejde med bevægelse lykkes.

Ledelsens prioritering gennemsyrrer kulturen på skolen, og det er derfor vigtigt, at den både er høj og tydelig.

Ledelsens prioritering af bevægelse er en grundlæggende forudsætning for, at handlinger sker, og for at der kan skabes en bevægelseskultur på skolen.

SKOLELEDELSEN TAGER ANSVAR FOR AT SIKRE KOMPETENCEUDVIKLING AF LÆRERE OG PÆDAGOGER

Skoleledelsen bærer ansvaret for, at medarbejdernes kompetenceniveau er tilstrækkeligt.

Det er vigtigt, at kompetenceudviklingen ydes til alle medarbejdere, så alle opnår de tilstrækkelige kompetencer til at arbejde med bevægelse i deres daglige praksis og udvikle kultur.

SKOLELEDELSEN SIKRER STØTTE TIL MEDARBEJDERE, SOM OPLEVER DET SVÆRT AT INTEGRERE BEVÆGELSE I SKOLEDAGEN

Som del af ansvaret for at sikre tilstrækkelige kompetencer hos medarbejderne skal ledelsen sikre, at der tages hånd om de medarbejdere, som finder det svært at anvende bevægelse som del af deres daglige praksis.

SKOLELEDELSEN MOTIVERER LÆRERE OG PÆDAGOGER TIL INDDRAGELSE AF BEVÆGELSE OG ER NYSGERRIGE OM KRING DERES PRAKSIS

Relationen er vigtig for at opretholde motivationen. Derfor er det vigtigt, at skoleledelsen eller ressourcpersoner er synlige og nysgerrige, da det skaber motivation og interesse hos medarbejderne.

LÆRERE OG PÆDAGOGER INDDRAGES I UDVIKLINGEN AF SKOLENS BEVÆGESPOLITIK OG I BESLUTNINGER OM KRING BEVÆGELSESDINSDATSER PÅ SKOLEN

Inddragelse af lærere og pædagoger skaber ejerskab blandt medarbejderne så de kan se sig selv i de beslutninger, der tages.

Inddragelse af lærere og pædagoger er vigtigt, da det er dem, der efterfølgende skal varetage den faktiske implementering af bevægelse i skoledagen.

SKOLELEDELSEN SER BEVÆGELSE SOM DEL AF EN VARIERET SKOLEDAG

Ledelsens italesættelse af bevægelse som en del af en varieret skoledag og ikke et mål i sig selv, skaber en fortælling om, hvordan bevægelse har et legitimt formål i personalets arbejde.

Som en del af kommunikationen om bevægelse i en varieret skoledag bør bevægelse italesættes som et didaktisk redskab på linje med fx gruppearbejde. Dette vil understøtte en forståelse af bevægelse som noget, der understøtter undervisningen og ikke noget ekstra.

SKOLELEDELSEN TILDELER TID TIL EN ELLER FLERE MEDARBEJDERE MED ANSVAR FOR AT UNDERSTØTTE BEVÆGELSE

Da skoleledelsen har mange opgaver, er det vigtigt, at de understøtter ressourcpersoner, hvorfra øvrige medarbejdere kan hente støtte og opkvalificering.

Det er tidskrævende at sætte sig ind i bevægelsesområdet i et omfang, så man kan understøtte kolleger. Derfor er det vigtigt, at sådanne ressourcpersoner tildeles tilstrækkeligt og formel tid til opgaven.

Tabel 11. Faktorer for skoleledelsen som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

SKOLELEDELSEN SIKRER OPFØLGNING AF SKOLENS DEFINEREDE MÅL FOR BEVÆGELSE

SKOLEN FASTHOLDER NØGLEPERSONER OMKRING BEVÆGELSE, OG SIKRER KONTINUITET OMKRING DERES ROLLER I FORHOLD TIL BEVÆGELSE

SKOLELEDELSEN INDDRAGER ELEVERNE I UDVIKLINGEN OG/ELLER TILPASNINGEN AF BEVÆGELSESSINDSATSER

BEVÆGELSESSINDSATSER FASTHOLDSES PÅ SKOLEN OVER LÆNGERE TID

BEVÆGELSE PRIORITYERES PÅ LIGE FOD MED FAG-FAGLIGE AKTIVITETER

SKOLELEDELSEN FASTHOLDER PRIORITYEREN AF BEVÆGELSE, NÅR DER PÅLÆGGES OPGAVER FX FRA KOMMUNEN OG SIKRER, AT DER IKKE AFVIKLES FOR MANGE SAMTIDIGE INDSATSER

SKOLEN HAR EN FÆLLES VISION OG MISSION, HVOR BEVÆGELSE TRÆDER TYDELIGT FREM

SKOLEN HAR DEFINERET KONKRETE LANGSIGTEDE MÅL FOR BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN

Tabel 12. Faktorer for skoleledelsen som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

SKOLEN SIKRER, AT VIDEN OG KOMPETENCER OMKRING BEVÆGELSE ER BREDT FUNDERET, SÅ UDSKIFTNING AF RESSOURCEPERSONER (FX ILSJÆLE OG BEVÆGELSESSVEJLEDERE) IKKE MEDFØRER VIDENS- OG KOMPETENCETAB

SKOLEN PRIORITYERER, AT FACILITETER TIL BEVÆGELSE ER VEDLIGEHOLDT OG I ORDENTLIG STAND

SKOLELEDELSEN TYDELIGGØR VIGTIGHEDEN AF BEVÆGELSE OVERFOR PERSONALE, SOM IKKE ER MOTIVEREDE I FORHOLD TIL BEVÆGELSE I SKOLEN

SKOLEN HAR DEFINERET KONKRETE KORTSIGTEDE MÅL FOR BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN

SKOLENS BEVÆGELSESPOLITIK/-STRATEGI TALER IND I SKOLENS SAMT LÆRERE OG PÆDAGOGERS PRIORITYETER

SKOLELEDELSEN SIKRER, AT ANSVARET FOR BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN ER BREDT PLACERET BLANDT LÆRERE OG PÆDAGOGER - IKKE BLOT HOS IDRÆTSLÆRERNE.

(Denne faktor var højere prioriteret i online runde 2)

Tabel 13. Faktorer for skoleledelsen som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

LÆRERE OG PÆDAGOGER

I tråd med vigtigheden af skoleledelsens prioritering af bevægelse, fremhæver panelet, at det pædagogiske personales **prioritering** af bevægelse er essentiel for at lykkes med bevægelse i skolen. Dette er blandt andet vigtigt, da lærere og pædagoger er det led i skolesystemet, som har den mest direkte betydning for bevægelse i elevernes skoledag som dem, der skal vælge at inddrage bevægelse i deres praksis.

Af de mange faktorer på dette niveau peger panelet særligt på lærernes og pædagogernes **motivation** for bevægelse og understreger vigtigheden af, at det pædagogiske personale oplever bevægelse som **værdifuldt** i forhold til deres formål som undervisere og pædagoger. Foruden at nævne motivation som en bærende kraft for at lærere og pædagoger vælger at igangsætte bevægelsesrelaterede initiativer og aktiviteter, fremhæver panelet også den afsmittende effekt, som deres motivation kan have på eleverne. Oplevelsen af bevægelse som værdifuld, især fagdidaktisk, bidrager til, at bevægelse prioriteres og inddrages i lærere og pædagogers undervisningspraksis. Samtidig kan værdsættelse af bevægelses mange mulige effekter bidrage til, at bevægelse i større udstrækning anvendes på tværs af fag.

Ligeledes fremhæver panelet vigtigheden af, at lærere og pædagoger **oplever sig kompetente** til og **føler sig trygge** i at afvikle bevægelse. Tryghed er afgørende for, at lærerne og pædagogerne tør prøve nye ting af, tør fejle og tør prøve igen – og særligt for de medarbejdere, som ikke har meget bevægelseserfaring, er dette afgørende.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop 28 faktorer på niveauet for lærere og pædagoger. Nedenfor er listet de tre faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

BEVÆGELSE PRIORITERES AF SKOLENS LÆRERE OG PÆDAGOGER

I tråd med vigtigheden af ledelsens prioritering er lærere og pædagogers prioritering af bevægelse grundlæggende essentiel for, at bevægelse i skoledagen kan finde sted.

En prioritering, som bygger på indsigt i, hvad bevægelse er, og hvordan det understøtter lærere og pædagogers praksis, skaber en bæredygtig bevægelseskultur.

LÆRERE OG PÆDAGOGER ER MOTIVEREDE FOR AT INDDRAGE BEVÆGELSE OG SER DET SOM VÆRDIFULDT I FORHOLD TIL DERES FORMÅL SOM UNDERVISERE/PÆDAGOGER

Når bevægelse anses som værdifuldt, giver det en merværdi til de aktiviteter, som lærere og pædagoger gennemfører, og opleves ikke som en ekstra opgave.

At bevægelse anses som værdifuldt er afgørende for, at det prioriteres i forhold til de mange øvrige opgaver, som lærere og pædagoger har.

LÆRERE OG PÆDAGOGER FØLER SIG KOMPETENTE OG TRYGGE VED AT AFVIKLE BEVÆGELSESAKTIVITETER

Når lærere og pædagoger føler sig trygge, tør de afprøve, fejle og derigennem udvikle deres bevægelsespraksis.

De rette kompetencer og særligt det at føle sig tryk, er vigtigt for, at lærere og pædagoger tør prøve nye ting af.

Tabel 14. Faktorer på niveauet for lærere og pædagoger som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

LÆRERE OG PÆDAGOGER FORSTÅR BETYDNINGEN AF BEVÆGELSE FOR LÆRING

LÆRERNE ER KOMPETENTE TIL AT INDDRAGE BEVÆGELSE I DEN FAGLIGE UNDERVISNING PÅ ALLE KLASSETRIN

LÆRERE OG PÆDAGOGER HAR KOMPETENCER TIL AT PLANLÆGGE OG AFVIKLE GODE BEVÆGELSESAKTIVITETER

LÆRERE OG PÆDAGOGER ENGAGERER SIG I UDVIKLINGEN OG INDDRAGELSEN AF BEVÆGELSE PÅ SKOLEN

BEVÆGELSESAKTIVITETER TILPASSES DE LOKALE FORHOLD PÅ SKOLEN (FX I KLASSEN, UDEAREALER, FACILITETER, LOKALOMRÅDET)

BEVÆGELSESAKTIVITETERNE VARIERES (FX TYPE, FORM, TID, LOKALITET, FOKUS, FORMÅL, INTENSITET ETC.)

LÆRERE OG PÆDAGOGER ER I STAND TIL AT ANVENDE KLASSELOKALET SOM ARENA FOR BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN

LÆRERE OG PÆDAGOGER ER I STAND TIL AT UDNYTTE DE FACILITETER, DER ER TILGÆNGELIGE FREMFØR AT INVESTERE I NYE

Tabel 15. Faktorer på niveauet for lærere og pædagoger som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

LÆRERE OG PÆDAGOGER MOTIVERER ELEVERNE TIL BEVÆGELSE (Denne faktor var højere prioriteret i online runde 2)

LÆRERE OG PÆDAGOGER ER ROLLEMODELLER OG VISER ET TYDELIGT ENGAGEMENT OMKRING BEVÆGELSE OVERFOR ELEVERNE

LÆRERE OG PÆDAGOGER STØTTER ELEVERNE I DERES BEVÆGELSESFOLDELSER

BEVÆGELSESAKTIVITETERNE GIVER MENING FOR ELEVERNE

BEVÆGELSESAKTIVITETERNE ER MOTIVERENDE FOR ALLE ELEVER, DER DELTAGER UANSET FORUDSÆTNINGER OG UDGANGSPUNKT

BEVÆGELSESAKTIVITETERNE UNDERSTØTTER ELEVERNES SOCIALE FÆLLESSKAB

BEVÆGELSESAKTIVITETER ER VELFORBEREDTE

LÆRERE OG PÆDAGOGER GIVER ELEVERNE MEDINDFLYDELSE OG -ANSVAR FOR BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN

FORMÅLET MED BEVÆGELSESAKTIVITETER ER TYDELIGT FOR ELEVERNE

DER ER GOD KOORDINERING OG SAMARBEJDE MELLEM LÆRERE OG PÆDAGOGER (FX I KLASSETEAMS) OMKRING BEVÆGELSE (HVEM DER GØR HVAD OG HVORFOR)

LÆRERE OG PÆDAGOGER SØGER OG DELER AKTIVT VIDEN OMKRING BEVÆGELSE I SKOLEN

LÆRERE OG PÆDAGOGER DELTAGER AKTIVT SAMMEN MED ELEVERNE I DE BEVÆGELSESAKTIVITETER, DE AFVIKLER

BEVÆGELSESAKTIVITETER I UNDERVISNINGEN ER RELEVANTE I FORHOLD TIL FAGETS INDHOLD

VOKSNE OMKRING BØRNE (BÅDE LÆRER, PÆDAGOGER OG FORÆLDRE) UNDGÅR AT BEGRÆNSE BØRNEENS BEVÆGELSE PGA. SIKKERHEDSHENSYN

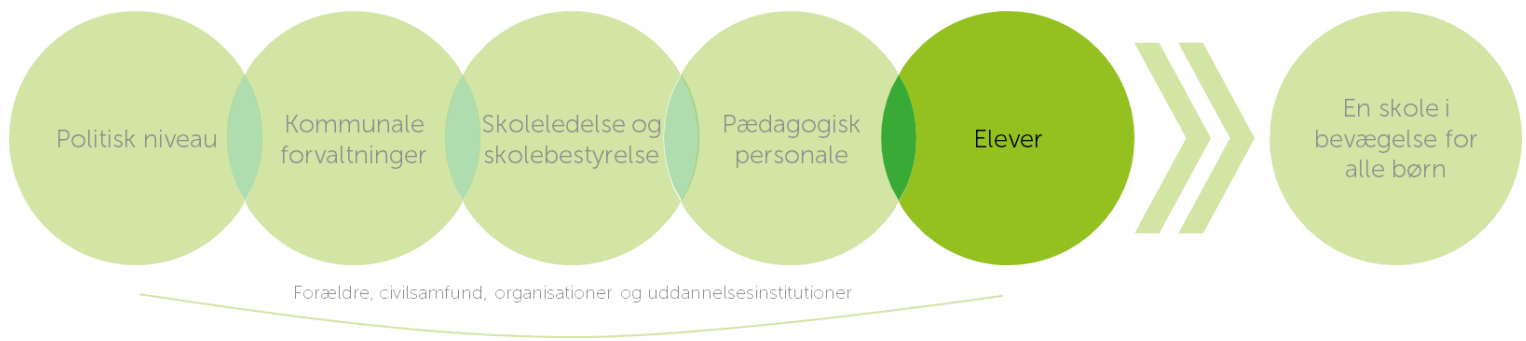
SKOLEN HAR ENGAGEREDE IDRÆTSLÆRERE

LÆRERE OG PÆDAGOGER ARBEJDER MED BEVÆGELSE PÅ TVÆRS AF FAGOMRÅDER

LÆRERE OG PÆDAGOGER HAR KENDSKAB TIL DE POLITISKE KRAV OMKRING BEVÆGELSE I SKOLEN

Tabel 16. Faktorer på niveauet for lærere og pædagoger som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

ELEVER

På niveauet for elever er der to faktorer, som panelet særligt fremhæver som helt afgørende. Den første udtrykker vigtigheden af, at eleverne føler sig trygge ved at deltage i bevægelsesaktiviteter. En sådan **tryghed** er afgørende for at skabe motivation, lyst, mod og glæde ved at deltage og er samtidigt vigtigt i forhold til at skabe gode bevægelsesoplevelser og -erfaringer. Tidlige oplevelser med bevægelse sætter spor gennem livet, og tryghed spiller derfor en vigtig rolle i forhold til at sikre, at de tidlige erfaringer med bevægelse bliver positive. Fokus på tryghed er særligt vigtigt blandt elever, som ikke er så bevægelsesstærke.

I forlængelse af dette fremhæver panelet vigtigheden af, at eleverne opnår **succesoplevelser** gennem deres deltagelse i bevægelsesaktiviteter. Dette er afgørende for at skabe motivation, lyst og glæde ved deltagelse i bevægelsesaktiviteterne og for, at eleverne generelt genererer positive erfaringer med bevægelse. Panelet fremhæver, at ansvaret for, at eleverne opnår succesoplevelser gennem deltagelse i bevægelsesaktiviteter, ligger hos det pædagogiske personale, og at det skal sikres hos alle elever, uanset forudsætninger.

De to faktorer – tryghed og succesoplevelser – beskrives af panelet som stærkt sammenhængende. At kunne opnå succesoplevelser ved deltagelse i bevægelse forudsætter, at eleverne er trygge i situationen – og tryghed øger sandsynligheden for en succesoplevelse.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop syv faktorer på elevniveauet. Nedenfor er listet de to faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

ELEVERNE FØLER SIG TRYKKE VED AT DELTAGE I BEVÆGELSE

At eleverne oplever tryk ved at deltage i bevægelse, er afgørende for at skabe motivation blandt eleverne.

En tryk klassekultur giver eleverne mod til at prøve nye aktiviteter og udfolde sig på nye måder.

Tryk er vigtigt for at skabe mod og lyst blandt elever til at deltage i bevægelse – elementer som er afgørende for at kunne involvere sig i bevægelsesaktiviteter.

ELEVERNE FÅR SUCCESOPLEVELSER VED DELTAGELSE I BEVÆGELSE

Succesoplevelser ved deltagelse i bevægelser er som tryk afgørende for at skabe motivation hos eleverne for deltagelse i bevægelse.

Tryk og succesoplevelser ved deltagelse i bevægelse hænger tæt sammen: At kunne opnå en succesoplevelse ved deltagelse i bevægelse forudsætter, at man er tryk.

Tabel 17. Faktorer på niveauet for elever som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

ELEVERNE ER MOTIVEREDE FOR AT DELTAGE I FORSKELLIGE OG NYE BEVÆGELSESAKTIVITETER

ELEVERNE ER MOTIVEREDE FOR BEVÆGELSE

ELEVERNE HAR FORSTÅELSE FOR, HVORFOR BEVÆGELSE ER VIGTIGT, OG UNDERSTØTTER KOMPETENCER, SOM ER VIGTIGE FOR DET VIDERE LIV

ELEVERNE KOMMUNIKERER DERES SYNSPUNKTER OMKRING BEVÆGELSE OVERFOR SKOLENS LEDELSE SAMT LÆRERE OG PÆDAGOGER (FX IGENNEM ELEVRÅD)

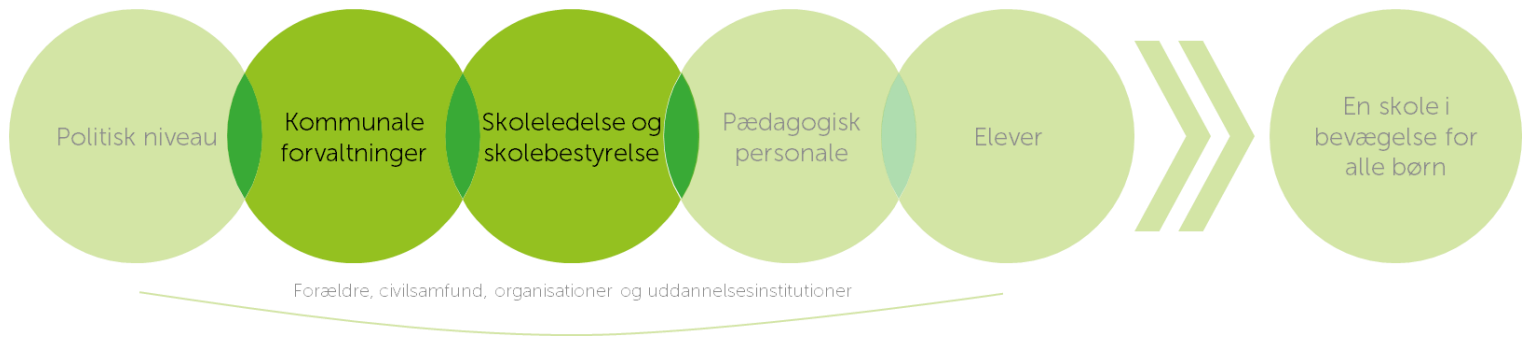
Tabel 18. Faktorer på niveauet for elever som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

ELEVERNE HAR TILSTRÆKKELIGE FYSISKE KOMPETENCER OG FÆRDIGHEDER TIL AT INDGÅ I BEVÆGELSESAKTIVITETERNE

Tabel 19. Faktorer på niveauet for elever som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

SKOLENS RAMMER OG STRUKTURER

I forhold til skolens rammer og strukturer for arbejdet med bevægelse blev særligt to ting fremhævet. For det første blev det understreget, at **tilstrækkelig forberedelsestid og passende arbejdspress** er afgørende for at lykkes med bevægelse. Dette er nødvendigt for at opnå en tilfredsstillende kvalitet i arbejdet med bevægelse og for at kunne allokere tid til videndeling og sparring. Tilstrækkelig tid er ligeledes vigtigt for, at alle medarbejdere – uanset kompetenceniveau – får mulighed for at planlægge og anvende bevægelse på en meningsfuld vis. Samtidigt er sikring af god forberedelsestid en måde at undgå, at bevægelse bliver nedprioriteret i forhold til andre opgaver. For det andet fremhæver panelet vigtigheden af, at lærere og pædagoger sikres **mulighed for kompetenceudvikling**. Dette er afgørende for, at medarbejderne kan udmønte og implementere den bevægelsespolitik, som skolen måtte have defineret, og at det kan gøre på en meningsfuld vis.

Endeligt fremhæver panelet, at skolen skal have en **bevægelsespolitik** suppleret med **handleplaner** for arbejdet med bevægelse. Politikken skal tydeliggøre, hvorledes skolen ønsker at arbejde med bevægelse, hvad der skal kendetegne det, og hvilke krav der skal stilles til det. Bevægelse i skoledagen både implementeres og fastholdes lettere, når de medarbejdere, som er involverede, har en politik at læne sig op ad. Panelet understreger yderligere, at en god bevægelsespolitik er kendetegnet ved at være udviklet med inddragelse af personalet og eleverne, og at skolens medarbejdere deraf føler et stort ejerskab i den. Dernæst fremhæver panelet, at en bevægelsespolitik har særlig værdi, når den følges op med en handleplan. Denne er afgørende for, at de intentioner og målsætninger, som er defineret i bevægelsespolitikken, omsættes til faktiske strukturer og handlinger.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop 25 faktorer på niveauet for skolens rammer og strukturer. Nedenfor er listet de fire faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

LÆRER OG PÆDAGOGER HAR TILSTRÆKKELIG FORBEREDELSESTID I FORHOLD TIL AT PLANLÆGGE BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN OG OPLEVER ET PASSENDE ARBEJDSPRES

Kompetenceopbygning kræver tid, og tilstrækkelig forberedelsestid er derfor nødvendig for at sikre en god kvalitet i de bevægelsesaktiviteter, som implementeres. Sikring af tilstrækkelig forberedelsestid skal omfatte afsat tid til videndeling og sparring, så personalet sammen kan være innovative og støtte hinanden i opbygningen af kompetencer.

Der er brug for tilstrækkeligt forberedelsestid/frikøb, hvis alle uanset kompetenceniveau skal have mulighed for at opbygge kompetencer i planlægning og gennemførelse af bevægelse i undervisningen på en meningsfuld måde.

Bevægelse er en ny praksis, hvor man ikke gør, som man plejer, og derfor skal der afsættes tid til at tænke nyt.

MULIGHED FOR KOMPETENCEUDVIKLING FOR LÆRERE OG PÆDAGOGER

Det er vigtigt, at personalet har de rette kompetencer til at udmønte den politik, som skolen måtte have defineret.

Kompetenceudvikling over længere forløb med en tæt kobling til deltagerens egen praksis og høj grad af videndeling skaber et grundlag for, at kompetenceudviklingen forankrer sig i praksis- og kulturændring.

SKOLEN HAR EN BEVÆGELSESPOLITIK

En bevægelsespolitik er vigtig i forhold til at definere, hvorledes man på skolen ønsker at arbejde med bevægelse i skoledagen.

En bevægelsespolitik, hvor både personale og elever er inddraget i udviklingen, skaber ejerskab og motivation for bevægelse.

En bevægelsespolitik, som let kan omsættes i handlinger i fx en handleplan, bliver anvendt og kommer ikke til at ligge i skuffen.

SKOLEN ARBEJDER MED HANDLEPLANER FOR BEVÆGELSE (FX FOR HELE SKOLEN OG I KLASSETEAMS)

Handleplaner er vigtige for at sikre, at de politiske målsætninger, som er defineret, omsættes til faktiske strukturer og handlinger.

Handleplaner, som inddrager personale og elever, vil skabe ejerskab og udmønte sig i egentlige handlinger.

Simple og konkrete handleplaner sætter handlinger på, hvordan man vil gennemføre politikken og gør det dermed let for personalet at udmønte politikken.

Tabel 20. Faktorer for skolens rammer og strukturer som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som 'helt afgørende' for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

TILSTRÆKKELIG TID TIL UDVIKLING AF LEKTIONER MED INTEGRERET BEVÆGELSE I SAMARBEJDE MED KOLLEGAER

ILDSJÆLE OG RESSOURCEPERSONER (FX BEVÆGELSESVJEJLEDERE) TILDELES TILSTRÆKKELIG TID TIL AT UNDERSTØTTE BEVÆGELSE

TILSTRÆKKELIG TID TIL SPARRING OG VIDENDELING MED KOLLEGAER PÅ SKOLEN

LÆRERE OG PÆDAGOGER HAR ADGANG TIL EN ELLER FLERE RESSOURCEPERSONER, SOM KAN UNDERSTØTTE DEM I FORHOLD TIL BEVÆGELSE (FX BEVÆGELSESVJEJLEDERE, ILDSJÆLE, KOMMUNALE KONSULENTER)

SKOLEN HAR FACILITETER, SOM UNDERSTØTTER OG MOTIVERER TIL BEVÆGELSE (FX IDRÆTSHAL, LEGEPLADS, GRØNNE AREALER, INDENDØRS INDRETNING, MALEDE TALLINJER MM. I SKOLEGÅRDEN ETC.)

PERSONALET HAR LET ADGANG TIL TILSTRÆKKELIG MED MATERIALER OG REKVISITTER TIL AT UNDERSTØTTE BEVÆGELSE, OG OPLEVER DET ER LET AT KOORDINERE BRUGEN MED ANDRE PERSONALER

Tabel 21. Faktorer for skolens rammer og strukturer som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

SKOLENS FACILITETER GØR DET MULIGT AT INKLUDERE ALLE BØRN I BEVÆGELSESAKTIVITETER, OGSÅ BØRN MED SÆRLIGE BEHOV (FX BØRN MED FYSISKE ELLER KOGNITIVE FUNKTIONSNEDSÆTTelser)

TILSTRÆKKELIG TID I DEN FAGLIGE UNDERVISNING TIL AT INTEGRERE BEVÆGELSE

SKOLEN HAR TILSTRÆKKELIG PLADS TIL BEVÆGELSE INDENDØRS OG UDENDØRS

LÆRERE OG PÆDAGOGER OPLEVER PASSENDE ARBEJDSPRES

DER ER TILSTRÆKKELIGT PERSONALE TIL AT SIKRE, AT ALLE KLASSENS ELEVER KAN DELTAGE I BEVÆGELSESAKTIVITETERNE

SKOLEN TILBYDER ET VARIERET UDVALG AF AKTIVITETER I FRIKVARTERERNE I RAMMER, SOM INDBYDER TIL BEVÆGELSE

KLASSELOKALER HAR EN STØRRELSE OG INDRETNING, SOM MULIGGØR GODE BEVÆGELSESAKTIVITETER

SKOLEN HAR EN FAST STRUKTUR FOR VIDENDELING OMKRING BEVÆGELSE (FX I FORBINDELSE MED MØDER)

SKOLEN HAR ET BEVÆGELSESTEAM MED BEFØJELSE TIL AT HANDLE (FX UDBREDE BEVÆGELSESSINDSATSER, OPDATERE KOLLEGER)

INDDRAGELSE AF BEVÆGELSE ER EN DEL AF JOBBESKRIVELSEN FOR LÆRERE OG PÆDAGOGER

ÅRLIG EKSTERN INSPIRATION TIL LÆRERE OG PÆDAGOGER

EKSTRA TID TIL FORBEREDELSE TIL PERSONALE MED BEGRÆNSET ERFARING MED BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN

TID TIL BEVÆGELSE SKEMALÆGGES

SKOLENS FACILITETER TIL BEVÆGELSE ER MODERNE

SKOLEN HAR ET BEVÆGELSESTEAM SOM REPRÆSENTERER BÅDE 'MED- OG MODSPILLERE' I FORHOLD TIL BEVÆGELSE

Tabel 22. Faktorer for skolens rammer og strukturer som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

SKOLEKULTUR

Som del af skolens kultur fremhæver panelet, at bevægelse skal forstås og opleves som **noget andet og mere end idræt**. Bevægelse skal opleves som et naturligt element i den **pædagogiske og didaktiske tilgang** på skolen, hvor bevægelses relevans i forhold til læring, faglig understøttelse og sociale aspekter erkendes. At indtænke bevægelse som del af den pædagogiske og didaktiske tilgang på skolen er blandt andet vigtigt i forhold til at sikre variation i undervisningen og medfører samtidigt en forbedret mulighed for at imødekomme elever med forskellige forudsætninger.

Panelet fremhæver således vigtigheden af en bred forståelse kendetegnet ved, at bevægelse kan have forskellige formål (fx fagligt, socialt, motion), placering (fx i klassen, ude, fællesarealer), intensitet /både lav og høj) og varighed. Både elever og personale bør have en bred forståelse af, hvad bevægelse er, hvad det kan være, og hvorfor det er vigtigt. Dette relaterer sig til nødvendigheden af et **fælles sprog** omkring bevægelse, som ligeledes fremhæves af panelet. Et fælles sprog vil understøtte en fælles bevægelseskultur og er afgørende for kommunikationen omkring bevægelse mellem skolens elever, medarbejdere, ledelse og forældre. Ligeledes understreger panelet, at en **fælles forståelse** af vigtigheden af bevægelse er central for, at arbejdet med bevægelse opleves meningsfuldt.

Et andet fremhævet aspekt, som bør kendetegne skolekulturen, er, at den skaber en ramme og et miljø, hvor det opleves **trygt at afprøve nyt, og hvor man tør fejle**. Dette er nødvendigt, hvis personalet skal udvikle deres praksis ved trygt at afprøve nye ting og vil på sigt medføre øget motivation og lyst. Blandt eleverne kan trykthed til at turde eksperimentere med bevægelse give positive erfaringer, som øger lysten til at indgå i bevægelsesfællesskaber. Relateret til dette fremhæves det af panelet, at lærere og pædagoger skal opleve **støtte fra deres kolleger** i arbejdet med bevægelse. Dette er vigtigt for, at bevægelse bliver noget, alle bidrager til og tager ansvar for, og for at bevægelse bliver implementeret på en bæredygtig vis. Kollegial støtte er særligt vigtigt for de medarbejdere, som oplever, at deres kompetencer er begrænsede. Endeligt fremhæver panelet, at den kollegiale støtte bør omfatte en tydelig værdsættelse af særlige resourcepersoner.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop 16 faktorer på niveauet for skolekultur. Nedenfor er listet de fem faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

BEVÆGELSE FORSTÅS SOM NOGET MERE END IDRÆT

Det er vigtigt for skolens bevægelseskultur, at både elever og lærere har en bred forståelse af bevægelse – at bevægelse kan have forskellige formål (fx fagligt, socialt, motion), placering (fx i klassen, ude, fællesarealer), intensitet /både lav og høj) og varighed.

At forstå bevægelse som noget mere end idræt er vigtigt i den fælles forståelse og det fælles sprog omkring bevægelse for, at det bliver en del af hele skoledagen.

Forståelse af bevægelse som noget mere end idræt sikrer, at bevægelse bliver et naturligt element i den pædagogiske/didaktiske tilgang på skolen – og ikke blot bliver bevægelse for bevægelsens skyld.

SKOLEN HAR EN KULTUR, HVOR DET ER TRYGT AT AFPRØVE NYT OG FEJLE

For at det pædagogiske personale skal kunne udvikle deres praksis, skal de turde afprøve nye ting og kunne acceptere, at alting ikke nødvendigvis fungerer. Det er derfor vigtigt, at der på skolen er en kultur, som støtter op om dette.

Når eleverne føler sig trygge i at indgå i bevægelse, vil de i højere grad eksperimentere og slippe kontrollen uden frygt for at føle sig udstillet. Dette medfører, at de åbner sig for at danne nye positive erfaringer med bevægelse og dermed øget lyst til deltagelse.

SKOLEN HAR EN KULTUR, HVOR BEVÆGELSE ER ET NATURLIGT ELEMENT I DEN PÆDAGOGISKE/DIDAKTISKE TILGANG, OG UNDERSTØTTER DET FAGLIGE INDHOLD I UNDERVISNINGEN – OG IKKE BARE ER BEVÆGELSE FOR BEVÆGELSENS SKYLD

Forståelse af bevægelse som et naturligt element i den didaktiske/didaktiske tilgang bør være centralt for skolens vision for arbejdet med bevægelse.

At anvende bevægelse som et naturligt element i den didaktiske tilgang i undervisningen er vigtigt for at kunne imødekomme variation og elever med forskellige forudsætninger.

DER ER PÅ SKOLEN EN FÆLLES FORSTÅELSE OG SPROG FOR, HVAD BEVÆGELSE ER, OG HVORFOR DET ER VIGTIGT PÅ TVÆRS AF SKOLELEDELSE, MEDARBEJDERE, ELEVER OG FORÆLDRE

Sprog og fælles forståelse af bevægelse bidrager til den bevægelseskultur, som skabes på skolen.

Fælles sprog og fælles forståelse af bevægelse er afgørende for, at skolens medarbejdere, eleverne og skolens forældre ikke taler forbi hinanden. Det er således vigtigt, at sproget og forståelsen af bevægelse går på tværs af alle grupper, så alle ved, hvad der tales om, når der på skolen tales om bevægelse.

At eleverne inddrages i den fælles forståelse og i det fælles sprog for bevægelse på skolen er vigtigt for forældrenes indsigt i bevægelse i deres børns skoledag. Forældrenes indsigt i dette er særligt tegnet gennem deres kommunikation med deres børn.

LÆRERE OG PÆDAGOGER OPLEVER STØTTE FRA DERES KOLLEGAER OMKRING BEVÆGELSE

Oplevelsen af støtte fra kolleger er vigtigt for at sikre, at bevægelse er noget, man løfter sammen, og noget man sammen har ansvar for.

Kollegial støtte er vigtigt for de personaler, som føler, at deres kompetencer er begrænsede. For at facilitere støtte bør bevægelse være omfattet af samarbejdet i fx klasse-, årgangs- eller fagteams.

Som del af den kollegiale støtte er det vigtigt sikre, at ressourcepersoner og ildsjæle anses som værdifulde på tværs af skolens ledelse, medarbejdere, elever og forældre. Dette vil medføre en større værdi af den understøttelse ressourcepersonerne yder.

Tabel 23. Faktorer for skolekultur som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

ILDSJÆLE OG RESSOURCEPERSONER (FX BEVÆGELSESVJLEDERE) ANSES SOM VÆRDIFULDE AF LEDELSE, KOLLEGAER, ELEVER OG FORÆLDRE

DER ER EN KULTUR PÅ SKOLEN, HVOR DET FORVENTES, AT ALLE ELEVER NATURLIGVIS DELTAGER I BEVÆGELSE

SKOLEN HAR EN KULTUR, HVOR ELEVERNE FØLER, AT DET ER OK AT SVEDE

DET ER MULIGT AT SKABE DEN ØNSKEDE RO I KLASSEN EFTER BEVÆGELSE (Denne faktor var lavere prioriteret i online runde 2)

Tabel 24. Faktorer for skolekultur som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

ANDRE FAKTORER

SKOLEN HAR EN KULTUR, HVOR BEVÆGELSESAKTIVITETER PÅ INDENDØRS FÆLLESAREALER IKKE OPLEVES SOM FORSTYRRENDE

SKOLEN ER SOM ORGANISATION ÅBEN FOR FORANDRINGER

SKOLEN HAR EN KULTUR, SOM ER ÅBEN OVERFOR NYE LÆRERES TILGANG TIL BEVÆGELSE

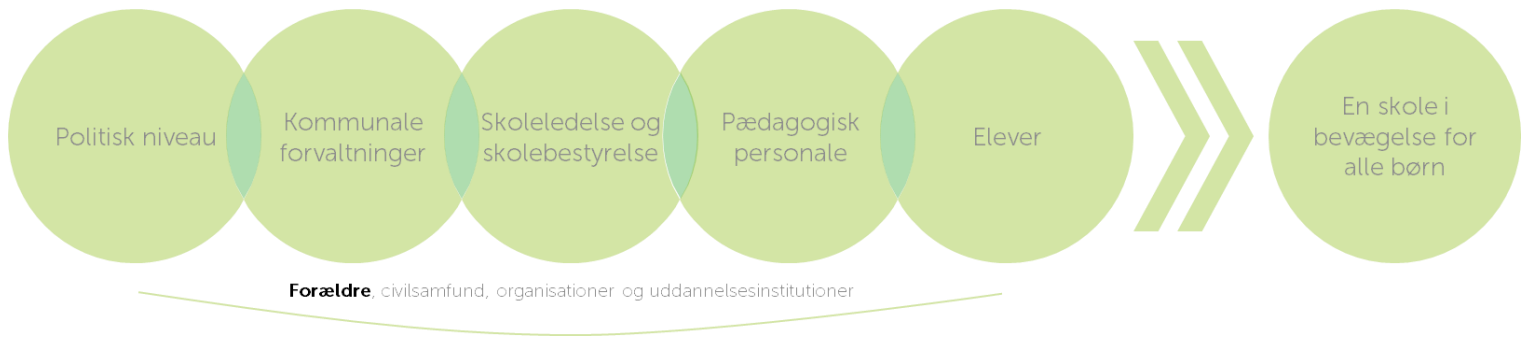
SKOLELEDEREN UDFORDRER I ET TRYGT MILJØ SKOLENS PERSONALE TIL AT UDVIKLE DERES BEVÆGELSESPRAKSIS

SKOLEN HAR ILDSJÆLE, SOM ER SÆRLIGT MOTIVEREDE OG FORTALERE FOR BEVÆGELSE

BEVÆGELSE INDGÅR NATURLIGT SOM EN DEL AF TRANSPORT I LØBET AF SKOLEDAGEN (FX GANG, CYKLING I LOKALOMRÅDET ETC.)

SKOLEN AFVIKLER BEVÆGELSESAKTIVITETER UANSET VEJRFORHOLD

Tabel 25. Faktorer for skolekultur som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

FORÆLDRE

I vurderingen af forældres rolle i forhold til at lykkes med bevægelse i skolen fremhæver panelet vigtigheden af, at forældre generelt **støtter deres børn i deres bevægelsesudfoldelser**. Dette vil motivere børnene til at deltage i bevægelse - også i skolen. Forældre er vigtige rollemodeller og de bevægelsesmønstre og -holdninger, som børnene oplever hjemme, har stor afsmittende effekt. Panelet fremhæver i forlængelse af dette, at selvom forældrene ikke selv er fysisk aktive, er det vigtigt, at de støtter deres børn i bevægelse.

Forældrenes støtte er ligeledes vigtig i forhold til at **bakke op omkring bevægelse på skolen**. Foruden at virke direkte motiverende for børnenes deltagelse i bevægelse i skolen vil en sådan opbakning lette skoleledelsens og lærernes arbejde med bevægelse og vil på den lange bane bidrage til etableringen af en god bevægelseskultur på skolen. Ligeledes kan forældres opbakning til bevægelse i skoledagen medvirke til at fastholde ledelsens fokus på bevægelse. Panelet tilføjer, at opbakning fra forældre forudsætter, at skolen tydeligt kommunikerer, hvorledes bevægelse i skoledagen er relevant – også i forhold til den faglige læring.

Endeligt fremhæver panelet forældrenes rolle gennem skolebestyrelsen. Her understreger de vigtigheden af, at **skolebestyrelsen forholder sig aktivt** og fører tilsyn omkring bevægelse. Forældrene har som medlemmer af skolebestyrelsen ansvar for at lægge pres på skoleledelsen, hvis det bliver nødvendigt. Panelet fremhæver dog, at det er vigtigt at afklare betydningen af begrebet tilsyn, så det ikke forstås og udføres som kontrol af personalet, men i stedet som vedholdende sikring af fokus på bevægelse i skoledagen.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop fem faktorer på forældreniveauet. Nedenfor er listet de tre faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

FORÆLDRE STØTTER BØRNENE I DERES BEVÆGELSESFOLDSELSUDFOLDelser

Forældres støtte til deres børns bevægelsesudfoldelser (også i deres fritid) er vigtig, for at børnene er motiverede for bevægelse i skolen.

Det er vigtigt, at forældre støtter deres børn i bevægelse – også selvom de ikke selv er fysisk aktive.

FORÆLDRE BAKKER OP OM KRING BEVÆGELSE PÅ SKOLEN

Forældrenes opbakning understøtter personalets og skoleledelsens inddragelse af bevægelse i skoledagen, så den får større effekt.

Hvis lærerne lykkes med at synliggøre relevansen af bevægelse for elevernes faglige læring, vil forældrene bakke op og understøtte skolens arbejde med bevægelse.

SKOLEBESTYRELSEN FORHOLDER SIG AKTIVT OG FØRER TILSYN OM KRING BEVÆGELSE

Det er vigtigt, at skolebestyrelsen forholder sig aktivt til bevægelse på skolen og lægger pres på skoleledelsen, hvis det er nødvendigt.

Tabel 26. Faktorer på niveauet for forældre som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

FORÆLDRE SER BEVÆGELSE SOM VÆRDFULDT

FORÆLDRE TYDELIGGØR ØNSKER OM KRING BEVÆGELSE (FX IGENNEM SKOLEBESTYRELSE OG FORÆLDRERÅD)

Tabel 27. Faktorer på niveauet for forældre som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

GRUNDUDDANNELSE AF LÆRERE OG PÆDAGOGER

Panelet behandlede to faktorer på niveauet for 'grunduddannelse af lærere og pædagoger', og begge faktorer fremhæves som afgørende for at lykkes med bevægelse i skolen. De to faktorer udtrykker henholdsvis, at bevægelse i undervisningen er et obligatorisk selvstændigt modul på lærer- og pædagoguddannelsen, og at bevægelse indgår som en integreret del af alle fag på lærer- og pædagoguddannelsen. De to faktorer beskriver således begge en model, hvor bevægelse integreres obligatorisk i grunduddannelserne.

At **bevægelse bliver en obligatorisk del af uddannelserne**, vil sikre, at alle lærere og pædagoger er kompetente til at integrere og anvende bevægelse i deres praksis, som den eksisterende lovgivning foreskriver, når de har afsluttet deres grunduddannelse. Panelet fremhæver, at dette er afgørende for, at vi kan opnå en permanent bevægelseskultur på skolerne, hvor bevægelse er et reelt og naturligt element af skoledagen – også i den fag-faglige undervisning.

Panelet tilføjer, at **den mest optimale løsning** vil være, hvis **bevægelse indgår som en integreret del af alle fag** på grunduddannelserne. Mange fag-faglige undervisere på grunduddannelserne vil dog på nuværende tidspunkt ikke være parate til at løfte denne opgave. Af praktiske grunde foreslår panelet derfor, at bevægelse indledningsvist integreres som et **obligatorisk, men selvstændigt modul på uddannelserne**. Panelet påpeger, at det er vigtigt, at undervisningen i et obligatorisk selvstændigt fag kobles tæt til de fag-faglige fag på uddannelsen. Det vil være u hensigtsmæssigt, at undervisningen gennemføres af en bevægelseskundig underviser, som kun har forståelse for bevægelse i sig selv - og ikke for de fag-faglige perspektiver.

Nedenfor er de to faktorer listet – inklusiv den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering. Denne argumentation omfatter udelukkende information indhentet ved den afsluttende workshop, da der i online-runde 2 ikke blev indhentet kommentarer for dette niveau.

AFGØRENDE FAKTORER

BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN ER ET OBLIGATORISK SELVSTÆNDIGT MODUL PÅ LÆRER- OG PÆDAGOGUDDANNELSEN

At bevægelse i undervisningen bliver obligatorisk på grunduddannelserne, er afgørende for, at ALLE lærere og pædagoger kan anvende og integrere bevægelse i deres praksis, når de efter endt uddannelse kommer ud i praksis.

Integrering af bevægelse i undervisningen som en obligatorisk del af grunduddannelserne er afgørende for, at bevægelse kan blive et naturligt element af lærernes efterfølgende undervisning i praksis – og særligt i den fag-faglige undervisning.

Det er vigtigt, at undervisningen i det selvstændige modul er tæt koblet til de fag-faglige fag, så de studerende bliver i stand til at tænke bevægelse ind i deres praksis. Dette vil støtte de studerendes forståelse af bevægelse som en naturlig del af hele skoledagen.

BEVÆGELSE I UNDERVISNINGEN INDGÅR SOM EN INTEGRERET DEL AF ALLE FAG PÅ LÆRER- OG PÆDAGOGUDDANNELSEN

Hvis vi i arbejdet med bevægelse i skolen skal opnå permanente ændringer, er det afgørende, at lærere og pædagoger fra deres grunduddannelse er klædt på til at løfte opgaven.

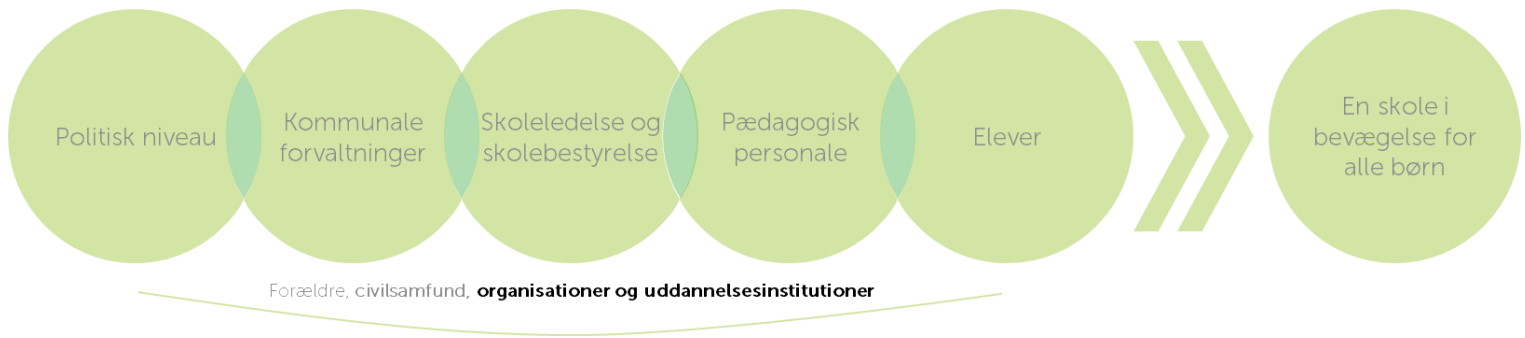
Undervisere på lærer- og pædagoguddannelsen, som foruden deres fag-faglige indsigt har viden om relevant anvendelse i bevægelse i deres fag, vil styrke inddragelsen af bevægelse i alle fag i skoledagen.

Tabel 28. Faktorer for grunduddannelse af lærere og pædagoger som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som 'helt afgørende' for at lykkes med bevægelse i skolen.

UNDERSTØTTELSE OG KOMPETENCEUDVIKLING

I vurderingen af, hvad der bør kendetegne den understøttelse og kompetenceudvikling, som lærerne og pædagogerne modtager, fremhæver panelet som det første, at denne bør være **tæt koblet til praksis**. Dette øger sandsynligheden for, at et kompetenceløft opleves meningsfuldt. Samtidigt er den tætte praksisrelevans afgørende for, at det lærte bliver let overførbart, integreret og anvendt – og dermed forankret – i lærerne og pædagogernes praksis.

For de andet fremhæver panelet, at understøttende materialer skal være **lette at anvende**. Dette er særligt vigtigt for lærere og pædagoger, som er mindre erfarne i at anvende bevægelse i deres daglige praksis. Panelet tilføjer, at det, der kendetegner let anvendelige materialer, blandt andet er, at de kan tilpasses lokale forhold i klassen og på skolen, at de beskriver aktiviteter, som er direkte integreret i den fag-faglige undervisning, og at de er visuelt fremstillet. Panelet understreger dog afslutningsvist, at det er vigtigt, at lette materialer ikke må blive en måde at 'springe over, hvor gærdet er lavest', men i stedet et grundlag for at udvikle sine kompetencer og sin praksis.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop syv faktorer på niveauet for understøttelse og kompetenceudvikling. Nedenfor er listet de to faktorer, som af panelet fremhæves som særligt vigtige - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

KOMPETENCEUDVIKLING AF LÆRERE OG PÆDAGOGER OMKRING BEVÆGELSE ER TÆT KOBLET TIL PRAKSIS

Det er afgørende, at lærere og pædagoger kan koble og forstå kompetenceudvikling ind i deres egen praksis. Kun når dette sker, bliver bevægelse integreret og anvendt.

Tæt kobling af kompetenceudvikling til praksis er afgørende for efterfølgende at kunne sikre forankring af det lærte.

Tæt praksisrelevans i kompetenceudviklingen skaber mening for dem, der efterfølgende skal inddrage bevægelse i deres praksis.

Når kompetenceudviklingen tænkes som en proces med opfølgning på afdelings- og teammøder, sparring osv. bliver den tæt koblet til lærernes og pædagogernes praksis og bidrager til at skabe kultur på skolen.

MATERIALER, SOM UNDERSTØTTER BEVÆGELSE (FX ONLINE AKTIVITETER, ØVELSESBANKER, FYSISKE MATERIALER PÅ SKOLEN), ER LETTE AT ANVENDE

Når bevægelsesmaterialer er lette at anvende, er de gode materialer.

Let anvendelige materialer kan støtte mindre erfarne lærere til at udvikle kompetence og til at anvende bevægelse mere bredt i deres praksis.

Materialer, hvor bevægelse indgår som en didaktik i den fag-faglige undervisning, øger inddragelsen af bevægelse.

De store online platforme bør inddrage bevægelse som en didaktik i deres materialer, da dette vil gøre det let at inddrage bevægelse i undervisningen.

Bevægelsesmaterialer, som har nemme løsninger, kan tilpasses lokale forhold på skolen og i klassen, og at de er visuelt fremstillet, gør det lettere at inddrage bevægelse i skoledagen.

Især i udskolingen vil let anvendelige materialer understøtte inddragelsen af bevægelse.

Tabel 29. Faktorer for understøttelse og kompetenceudvikling som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

VIGTIGE, MEN IKKE AFGØRENDE FAKTORER

LÆRERE OG PÆDAGOGER HAR ADGANG TIL INSPIRATIONSMATERIALE MED NEMME LØSNINGER

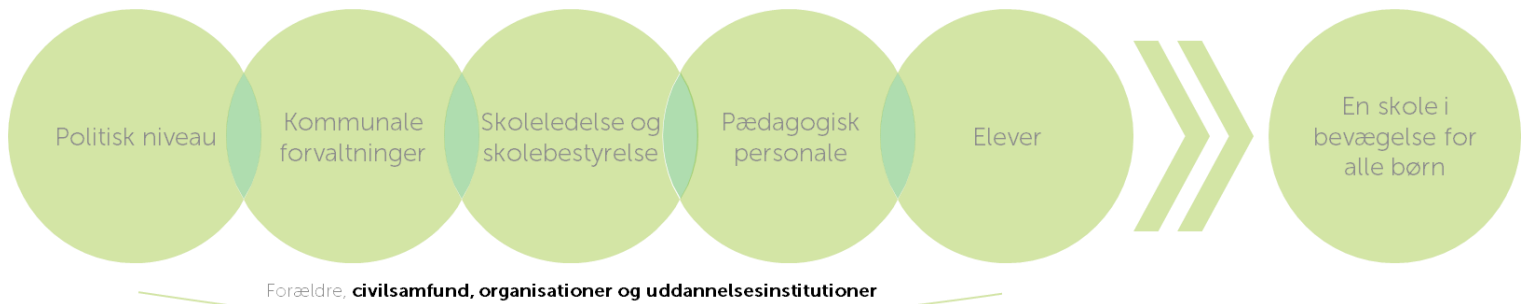
MATERIALER, SOM UNDERSTØTTER BEVÆGELSE (FX ONLINE AKTIVITETER, ØVELSESBANKER, FYSISKE MATERIALER PÅ SKOLEN), KAN TILPASSES LOKALE FORHOLD PÅ SKOLEN OG I KLASSEN

SKOLELEDELSEN OG PERSONALET HAR MULIGHED FOR AT SPARRE MED UDBYDERE AF KOMPETENCEUDVIKLING OG BEVÆGELSESINDSATSER UNDER OG/ELLER EFTER ET GENNEMFØRT FORLØB

DER FINDES LETTILGÆNGELIGT MATERIALE OMKRING BEVÆGELSE, SOM ER MÅLRETTET UDSKOLINGEN

LÆRERE OG PÆDAGOGER HAR ADGANG TIL VISUELT INSPIRATIONSMATERIALE

Tabel 30. Faktorer for understøttelse og kompetenceudvikling som panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen, men hvor enigheden i panelet var mindre udtalt.

FORSKNING OG VIDEN

I vurderingen af betydningen af forskning og viden for at lykkes med bevægelse i skolen fremhæver panelet, at der er brug for yderligere **praksisnær viden** omkring kroppens betydning for læring. Panelet oplever, at den grundlæggende sammenhæng mellem bevægelse og læring er veldokumenteret og foreslår, at ny forskning i stedet bør være mere kendetegnet ved en praksisnær tilgang. Dette vil medføre en større grad af overførbare til praksis. Samtidigt vil forskning, som særligt afspejler og taler ind i hverdagens praksis, kunne bidrage til øget motivation ude på skolerne, hvor den nye viden gerne skulle bidrage til mere bevægelse i skoledagen.

I alt behandlede panelet to faktorer på niveauet for forskning og viden. Nedenfor er angivet den prioriterede faktor efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

DER SKABES MERE PRAKSISNÆR VIDEN OMKRING KROPPENS BETYDNING FOR LÆRING

For at ny viden skaber motivation hos lærerne er det afgørende, at den taler direkte ind i deres daglige praksis.

At ny viden er genereret på baggrund af en praksisnær tilgang, er afgørende for, at den bliver omsat til faktisk anvendelse i praksis.

Det er vigtigt, at ny viden er afprøvet helt ude i klasserne.

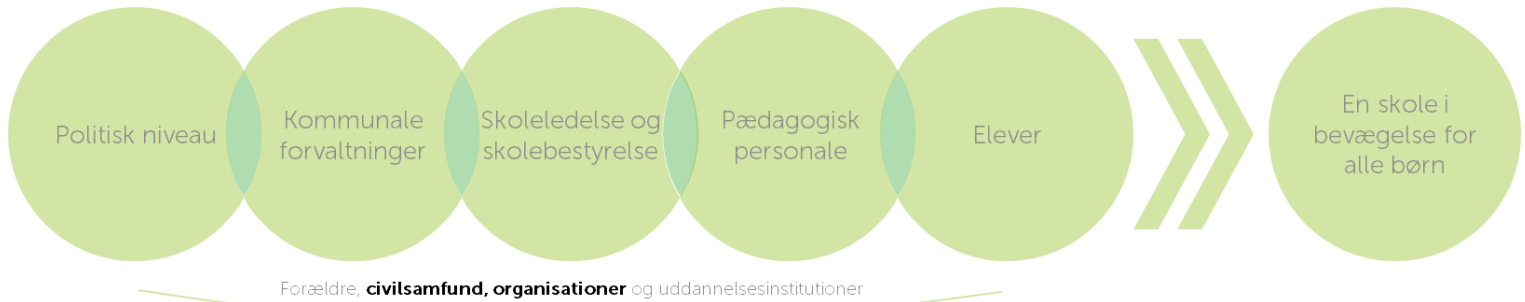
Vi ved allerede meget om bevægelse og dets relevans for fx læring, men for at udviklingen ude i praksis kan fortsætte, er der brug for yderlige ny viden baseret på et praksisnært perspektiv.

Tabel 31. Faktorer for forskning og viden som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

ANDRE FAKTORER

DER SKABES STØRRE EVIDENS OG VIDEN OMKRING KROPPENS BETYDNING FOR LÆRING

Tabel 32. Faktorer for forskning og viden som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

CIVILSAMFUNDET OG ORGANISATIONER

På niveauet for civilsamfund og organisationer fremhæver panelet interesseorganisationers rolle og ansvar for at **kommunikere et positivt syn** på bevægelse i skolen. Disse organisationer (fx Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen) besidder stor samfundsmæssig indflydelse, og deres positive kommunikation er vigtig for at lykkes med implementeringen af bevægelse ude på skolerne – særligt på de skoler, hvor bevægelse ikke er prioriteret.

I alt behandlede panelet ved den afsluttende workshop tre faktorer på niveauet for civilsamfundet og organisationer. Nedenfor er angivet den faktor, som af panelet fremhæves som særligt vigtig - efterfulgt af den argumentation, som panelet har angivet for deres valgte prioritering.

AFGØRENDE FAKTORER

INTERESSEORGANISATIONER (FX DANMARKS LÆRERFORENING OG SKOLELEDERFORENINGEN) KOMMUNIKERER ET POSITIVT SYN PÅ BEVÆGELSE I SKOLEN

De store interesseorganisationer har stor magt, og positiv kommunikation vil fremme motivationen og mindske modstanden mod bevægelse på skolerne.

Når interesseorganisationerne parallelt og koordineret kommunikerer budskabet om vigtigheden af bevægelse i skolen, skabes et entydigt budskab som i større grad vil motivere skoler og børn til bevægelse.

Hvis de store interesseorganisationer ikke taler for bevægelse i skolen, bliver det svært at lykkes – og særligt at få de (fx skoler og kommuner) med, som ikke af sig selv prioriterer det.

Tabel 33. Faktorer for civilsamfundet og organisationer som et flertal af panelet ved workshoppen fremhævede som *'helt afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

ANDRE FAKTORER

DER ER ILDSJÆLE I LOKALSAMFUNDET (FX FORENINGER OG VIRKSOMHEDER) INSPIRERER SKOLENS ARBEJDE MED BEVÆGELSE

FONDE PRIORITERER AT TILDELE MIDLER TIL PROJEKTER, SOM UNDERSTØTTER BEVÆGELSE I SKOLEN

Tabel 34. Faktorer for civilsamfundet og organisationer som panelet ved workshoppen ikke fremhævede som *'helt afgørende'* eller *'vigtige, men ikke afgørende'* for at lykkes med bevægelse i skolen.

KONKLUSION

Den gennemførte Delphi-proces samlede 57 eksperter fra alle led i skolesystemet i dialog om hvilke faktorer, der er afgørende for at lykkes med bevægelse i skolen. Faktorerne, som panelet behandlede, var indhentet fra praksis og litteraturen, og resultaterne af processen er derfor faktorer fra praksis, som er gennemdiskuteret af praktikere fra hele skolesystemet.

Resultaterne viser, at skolesystemet er komplekst, idet 136 faktorer fordelt på alle led af systemet, blev fundet vigtige af panelet. Dette vidner om, at alle led i systemet spiller en vigtig rolle, og at alle i og omkring skolen må engagere sig i arbejdet med bevægelse, at det lykkes at skabe en stærk kultur, hvor bevægelse indgår som en naturlig del af skoledagen på landets skoler. Panelet fremhæver, at det er vigtigt at skabe motivation og ejerskab for bevægelse som en del af den daglige praksis på skolerne. Dette bør ske igennem inddragelse af praksis i beslutninger både på politisk og skoleniveau samt sikring af tilstrækkelige kompetencer hos de lærere og pædagoger, som skal inddrage bevægelse i deres praksis. Som resultat vil underviseren føle større tryk ved gennemførelsen af bevægelsesaktiviteter, hvilket skaber grundlag for større tryk og mulighed for succesoplevelser hos eleverne. Ligeledes fremhæver panelet, at det i alle led af systemet er vigtigt at skabe en klar og fælles forståelse af, hvad bevægelse er og hvilket formål, der er med bevægelse i skolen. Her anbefaler panelet, at bevægelse anses som et didaktisk redskab, som alle lærere og pædagoger bør have i deres værktøjskasse og kan inddrage i deres praksis til at understøtte de formål, de har med undervisningen, uanset om det er at fremme sociale relationer, læring eller trivsel.

Uddannelsen af lærere og pædagoger blev fremhævet af panelet som et af de vigtigste steder at sætte ind for at lykkes med bevægelse i skoledagen. Ideelt bør bevægelse være en del af alle fag på uddannelserne, og alternativt bør alle studerende modtage et obligatorisk modul i deres uddannelse, hvor de kobler bevægelse til deres andre faglige områder. Dette vil sikre, at de nye lærere og pædagoger som uddannes, er i stand til at varetage de opgaver, de møder, når de kommer ud i skolen. Samtidig kan de være med til at understøtte mere uerfarne kollegaer for derved at understøtte en stærk kultur, hvor bevægelse er en naturlig del af skoledage for alle børn.

REFERENCER

- Arendt, K. S., Jensen, V. M., & Nielsen, C. P. (2018). *Elevernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens fjerde år: En kortlægning*. VIVE.
- Belton, I., MacDonald, A., Wright, G., & Hamlin, I. (2019). Improving the practical application of the Delphi method in group-based judgment: A six-step prescription for a well-founded and defensible process. *Technological Forecasting and Social Change*, 147, 72–82. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2019.07.002>
- Bjørnholt, B., Mikkelsen, M. F., & Thranholm, E. (2018). *Skoleledernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens fjerde år: En kortlægning*. VIVE.
- Chaddock-Heyman, L., Erickson, K. I., Voss, M. W., Knecht, A. M., Pontifex, M. B., Castelli, D. M., Hillman, C. H., & Kramer, A. F. (2013). The effects of physical activity on functional MRI activation associated with cognitive control in children: A randomized controlled intervention. *Frontiers in Human Neuroscience*, 7, 72. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2013.00072>
- Dalkey, N. C. (1969). *The Delphi Method: An Experimental Study of Group Opinion*. RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_memoranda/RM5888.html
- Donnelly, J. E., Greene, J. L., Gibson, C. A., Smith, B. K., Washburn, R. A., Sullivan, D. K., DuBose, K., Mayo, M. S., Schmelzle, K. H., Ryan, J. J., Jacobsen, D. J., & Williams, S. L. (2009). Physical Activity Across the Curriculum (PAAC): A randomized controlled trial to promote physical activity and diminish overweight and obesity in elementary school children. *Preventive Medicine*, 49(4), 336–341. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2009.07.022>
- Duffin, K. C., Merola, J. F., Christensen, R., Latella, J., Garg, A., Gottlieb, A. B., & Armstrong, A. W. (2018). Identifying a Core Domain Set to Assess Psoriasis in Clinical Trials. *JAMA Dermatology*, 154(10), 1137. <https://doi.org/10.1001/jamadermatol.2018.1165>
- Folketinget. (2013). *Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen*. <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=161104>
- Grime, M. M., & Wright, G. (2016). Delphi Method. I N. Balakrishnan, T. Colton, B. Everitt, W. Piegorisch, F. Ruggeri, & J. L. Teugels (Red.), *Wiley StatsRef: Statistics Reference Online* (1. udg., s. 1–6). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781118445112.stat07879>
- Hagemann, S. (2019). *Mindre variation og bevægelse: Folkeskolereformen går den forkerte vej*. BUPL. <https://bupl.dk/artikel/mindre-variation-og-bevaegelse-folkeskolereformen-gaar-den-forkerte-vej/>
- Hillman, C. H., Pontifex, M. B., Raine, L. B., Castelli, D. M., Hall, E. E., & Kramer, A. F. (2009). The effect of acute treadmill walking on cognitive control and academic achievement in preadolescent children. *Neuroscience*, 159(3), 1044–1054. <https://doi.org/10.1016/j.neuroscience.2009.01.057>
- Jacobsen, R. H., Bjørnholt, B., Andersen, M. M. Q., & Jordan, A. L. T. (2017). *Lærere og pædagogers oplevelse af den længere og mere varierede skoledag i folkeskolereformens tredje år*. VIVE.
- Jensen, V. M., Bjørnholt, B., Mikkelsen, M. F., Nielsen, C. P., & Ladekjær, E. (2020). *Den længere og mere varierede skoledag—En analyse af reformens elementer*. VIVE.
- Johansen, D. L. N., Møller, N. C., Troelsen, J., & Skovgaard, T. (2018). *At sætte børn i bevægelse—Fra viden til handling: Implementering af skolebaseret fysisk aktivitet*. Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring, Syddansk Universitet og UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.
- Jørgensen, H. T., & Troelsen, J. (2017). Implementeringen af motion og bevægelse i skolen – et review af hæmmende og fremmende faktorer set i et lærerperspektiv. *Studier i læreruddannelse og -profession*, 2(2), 84–105.
- Lau, E., Wandersman, A., & Pate, R. (2016). Factors Influencing Implementation of Youth Physical Activity Interventions: An Expert Perspective. *Translational Journal of the American College of Sports Medicine*, 1, 60–70. <https://doi.org/10.1249/tjx.0000000000000006>
- Naylor, P.-J., Nettlefold, L., Race, D., Hoy, C., Ashe, M. C., Wharf Higgins, J., & McKay, H. A. (2015). Implementation of school based physical activity interventions: A systematic review. *Preventive Medicine*, 72, 95–115. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2014.12.034>
- Nielsen, J. H. (2020). *Bevægelse i skoledagen 2020*. Dansk Skoleidræt.
- Okoli, C., & Pawlowski, S. D. (2004). The Delphi method as a research tool: An example, design considerations and applications. *Information & Management*, 42(1), 15–29. <https://doi.org/10.1016/j.im.2003.11.002>
- Oxford Research. (2020). *Sunde Børn Bevæger Skolen – Slutrapport*. Dansk Skoleidræt, TrygFonden.
- Pedersen, B. K., Andersen, L. B., Bugge, A., Nielsen, G., Roos, E., & von Seelen, J. (2016). *Fysisk aktivitet—Læring, trivsel og sundhed i folkeskolen*. Vidensråd for Forebyggelse.
- Rowe, G., & Wright, G. (2001). Expert Opinions in Forecasting: The Role of the Delphi Technique. I J. S. Armstrong (Red.), *Principles of Forecasting: A Handbook for Researchers and Practitioners* (s. 125–144). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-0-306-47630-3_7
- Thalund, M. (2021). *Bevægelse i skolen—Et review af forskning om bevægelse i skolen*. Professionshøjskolen Absalon.
- Wallberg, E., Miljand, M., Caryll, M., & Hultgren, K. (2013). *Det tar tid: Om effekter av skolpolitiske reformer*. Regeringskansliets förvaltningsavdelning. <https://www.regeringen.se/49b716/contentassets/05d0adf0f94d4bd3a6f0be062fdb6b08/det-tar-tid---om-effekter-av-skolpolitiske-reformer-sou-201330>
- Weatherson, K. A., Gainforth, H. L., & Jung, M. E. (2017). A theoretical analysis of the barriers and facilitators to the implementation of school-based physical activity policies in Canada: A mixed methods scoping review. *Implementation Science*, 12(1), 41. <https://doi.org/10.1186/s13012-017-0570-3>

TAK TIL PANELET

dansk
skoleidræt

Med støtte fra
TrygFonden

Praksiscenter for Idræt og Bevægelse i Skolen / Dansk Skoleidræt
Lindholm Havnevej 31, 5800 Nyborg

www.pibs.dk